

Kontiolahden kunnan esi- ja perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma

Sisällys

JOHDANTO	1
1 OPISKELUHUOLLON KOKONAISUUS JA PALVELUT	1
1.1 Koulukuraattorit ja -psykologit	3
1.2 Kouluterveydenhuolto ja lastenneuvola	4
1.3 Muut oppilaan koulunkäynnin tukemiseen osallistuvat tahot koulussa ja esiopetuksessa.....	5
1.4 Opiskeluhoitoryhmät	6
2 ARVIO OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARPEESTA JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVISTA OPISKELUHUOLTOPALVELUISTA	6
3 KOULU- JA ESIOPETUSYHTEISÖN TOIMENPITEET YHTEISÖLLISEN OPISKELUHUOLLON EDISTÄMISEKSI.....	7
3.1 Oppilaiden, koulu- ja esiopetusyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset	8
3.2 Opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat	8
3.3 Poissaolojen ennaltaehkäisy, seuraaminen ja niihin puuttuminen	9
3.4 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen.....	10
3.5 Yhteistyö ja käytänteet terveellisyyden ja turvallisuuden sekä hyvinvoinnin tarkastuksissa	11
4 TOIMENPITEET TARVITTAVIEN TUKITOIMIEN JÄRJESTÄMISEKSI - YKSILÖKOHTAINEN OPISKELUHUOLTO.....	12
4.1 Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin	13
4.2 Monialainen asiantuntijaryhmä	13
4.3 Opiskeluhoitokertomuksen laatiminen ja säilytys	14
4.4 Opiskeluhuollon tuki kurinpitotoimen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä	15
4.5 Kouluterveydenhuollon laajoihin terveystarkastuksiin liittyvät käytänteet	17
4.6 Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa ja esiopetuksessa	17
5 YHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN OPPILAIDEN JA HEIDÄN PERHEIDENSÄ SEKÄ KOULUSSA JA ESIOPETUKSESSA TYÖSKENTELEVIEN JA MUIDEN OPPILAIDEN HYVINVOINTIA TUKEVIEN TAHOJEN KANSSA.....	19
5.1 Oppilaiden ja huoltajien osallisuus opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen.....	21
5.2 Opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä	21
5.3 Yhteistyö esiopetukseen osallistumisen sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuen yhteydessä	21

5.4 Yhteistyö joustavan perusopetuksen yhteydessä	22
5.5 Yhteistyö sairaalaopetuksen yhteydessä.....	23
5.6 Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	24
5.7 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja menettelytavoista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille	25
6 SUUNNITELMAT OPPILAIDEN SUOJAAMISEKSI VÄKIVALLALTA, KIUSAAMISELTA JA HÄIRINNÄLTÄ SEKÄ KRIISISUUNNITELMA	26
LIITTEET	27

JOHDANTO

Perusopetuksen opiskeluhoollon järjestämisestä ja siihen liittyvistä palveluista säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013). Kontiolahden kunnan esi- ja perusopetuksen opiskeluhooltosuunnitelma on laadittu tämän lain sekä 1.8.2025 voimaan astuneiden esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden mukaisesti.

Opiskeluhooltosuunnitelma sekä koulu- ja esiopetusyksikkökohtaiset tiedot ja opiskeluhooltosuunnitelmat liitetään kunnan Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.

Suunnitelma on laadittu yhteistyössä esi- ja perusopetuksen yksiköiden henkilöstön, oppilaiden, huoltajien sekä opiskeluhoollon henkilöstön kanssa. Hyvinvointialueen edustajat ovat osallistuneet suunnitelman valmisteluun.

Opiskeluhoollon ohjausryhmä seuraa ja valvoo suunnitelman toteutumista kunnallisella tasolla. Kukin koulu- ja esiopetusyksikkö vastaa lisäksi oman toimintansa osalta opiskeluhoollon toteutumisen seurannasta ja arvioinnista. Suunnitelma päivitetään vuosittain lukuvuoden alussa.

Tässä suunnitelmassa käytetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja perusopetuslain mukaisesta käsitteestä oppilashuolto ilmaisua opiskeluhoolto, oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta opiskelijasta ilmaisua oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu ja esiopetuksen toimipaikka. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä opetuksen järjestäjä. Esiopetusta järjestetään Kontiolahdella sekä koulujen että päiväkotien yhteydessä, ja tämä suunnitelma koskee myös päiväkodeissa järjestettävää esiopetusta.

1 OPISKELUHUOLLON KOKONAISUUS JA PALVELUT

Opiskeluhoolto on keskeinen osa koulun ja esiopetuksen kasvatustehtävää, ja sen tavoitteena on edistää oppilaiden terveyttä, hyvinvointia, oppimista ja osallisuutta sekä ehkäistä ongelmien syntymistä. Opiskeluhoolto tukee myös koko koulu- ja esiopetusyhteisön ja -ympäristön hyvinvointia sekä vahvistaa kodin ja koulun välistä yhteistyötä.

Opiskeluhoolto toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja yhteisöllisenä toimintana, joka tukee koko kouluyhteisöä. Lisäksi oppilaalla on lakisääteinen oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon, joka on vapaaehtoista ja perustuu oppilaan ja huoltajan suostumukseen. Kriisitilanteissa toimitaan koulujen ja esiopetuksen kriisisuunnitelmien mukaisesti.

Opiskeluhooltotyötä ohjaavat seuraavat perusarvot:

- Osallisuus: lapsen ja nuoren aktiivinen osallistuminen omaan hyvinvointiinsa liittyviin asioihin

- Yhteisöllisyys: koko kouluyhteisön hyvinvoinnin tukeminen
- Varhainen tuki: ongelmien ennaltaehkäisy ja varhainen puuttuminen
- Yhdenvertaisuus ja laatu: palveluiden tasavertainen saatavuus kaikille oppilaille
- Monialainen yhteistyö: eri toimijoiden tiivis ja suunnitelmallinen yhteistyö

Toimintaa ohjaavat lisäksi luottamuksellisuus, kunnioittava vuorovaikutus sekä oppilaiden ja huoltajien osallisuuden tukeminen.

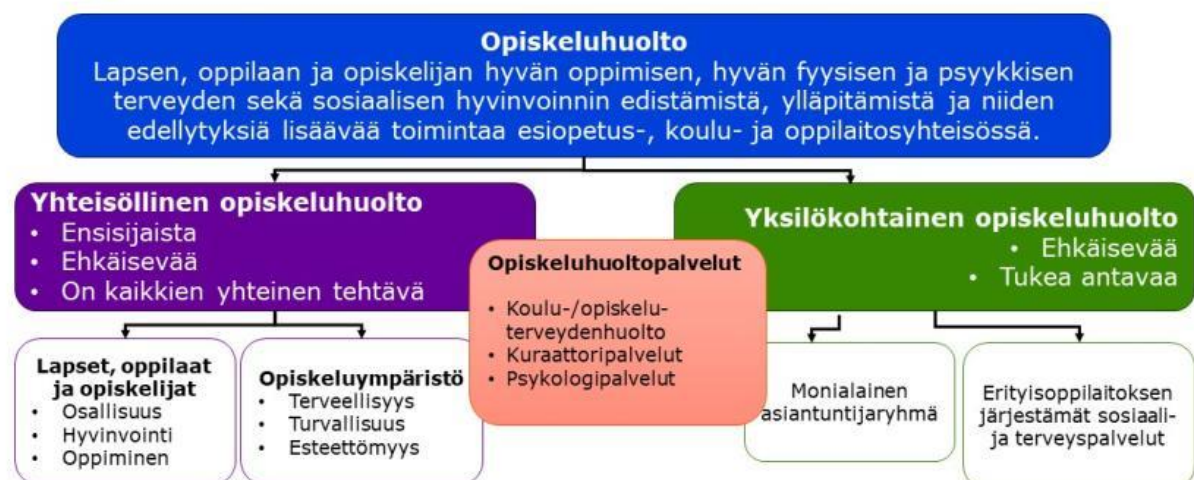
Opiskeluhuollon toteuttajat ja palvelut

Opiskeluhuolto kuuluu kaikille koulu- ja esiopetusyhteisöissä työskenteleville sekä opiskeluhoitopalveluista vastaaville tahoille. Opiskeluhoiltoa toteutetaan hyvässä yhteistyössä oppilaiden, huoltajien ja muiden tarvittavien toimijoiden kanssa.

Opiskeluhuollon palveluihin kuuluvat kuraattoripalvelut, psykologipalvelut sekä kouluterveydenhuolto. Koulukuraattorit, koulupsykologit, kouluterveydenhoitajat, lastenneuvola ja muut opiskelijaterveydenhuollon asiantuntijat työskentelevät sekä yksilöiden tukena että koko koulu- tai esiopetusyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi. He osallistuvat myös monialaiseen yhteistyöhön muiden toimijoiden kanssa.

Palvelut järjestetään ensisijaisesti lähipalveluina oppilaan omassa koulussa tai esiopetuksen toimipaikassa, jotta ne ovat helposti saavutettavissa. Opiskeluhoitopalvelut toteutetaan opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen tuottamien palveluiden yhteistyönä.

Opiskeluhuollon kokonaisuus

Kuva 1. Opiskeluhuollon kokonaisuus (Lähde: oph.fi)

1.1 Koulukuraattorit ja -psykologit

Koulukuraattori- ja psykologipalvelut ovat saatavilla esiopetuksesta toiselle asteelle. Sekä koulukuraattorin että koulupsykologin työhön sisältyy asiakastyötä, konsultaatiota ja kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi tehtävää työtä. Palveluiden järjestämistä ohjaavat lakisääteiset aikarajat:

- Oppilaalle tai opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun koulupsykologin tai -kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä pyynnön esittämisestä.
- Kiireellisissä tilanteissa keskustelu on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä.

Mikäli koulun tai esiopetuksen oma kuraattori tai psykologi ei voi järjestää keskustelua määräajassa, hän huolehtii tilanteen hoitamisesta tapauskohtaisesti tai ohjaa oppilaan tarvittaessa esimerkiksi päivystykseen.

Koulukuraattorit ja -psykologit tukevat sekä yksilöllistä että yhteisöllistä hyvinvointia. He edistävät terveellisen ja turvallisen oppimisympäristön syntymistä, tukevat oppimista ja tunnistavat sekä ehkäisevät varhain oppimisen esteitä ja opiskeluun liittyviä haasteita. Koulukuraattoria ja -psykologia voi aina konsultoida oppilaan asioissa ilman oppilaan tunnistetietoja, oppilaan/hoitajan luvalla. Tarvittaessa oppilas ohjataan muiden palveluiden piiriin Kontiolahden kunnan, Joensuun seudun tai hyvinvointialueen yksiköissä tai erikoissairaanhoidossa.

Koulukuraattorin tehtävät ja vastualueet

Koulukuraattori toimii koulun ja esiopetuksen sosiaalityön asiantuntijana. Hänen tehtävänä on edistää oppilaiden hyvinvointia ja tukea heidän koulunkäyntiään sosiaalisen tuen keinoin. Kuraattorin työ kohdistuu sekä yksittäisiin oppilaisiin että koko kouluyhteisöön. Oppilaan perheen ja verkostojen kanssa tehtävä yhteistyö on tärkeä osa kuraattorin työtä.

Kuraattori tarjoaa tukea ja ohjausta muun muassa seuraavissa tilanteissa:

- Perhetilanteet: riidat kotona, vanhempien ero, vanhemmuus, päihteiden käyttö, mielenterveysongelmat, kriisit
- Sosiaaliset suhteet: kaverisuhteet, seurustelu, kiusaaminen, yksinäisyys, ristiriidat opettajien kanssa
- Koulunkäynti ja opiskelu: poissaolot, motivaation puute, opiskelun järjestelyt
- Tunne-elämä: ahdistus, stressi, levottomuus, käyttäytymisen haasteet
- Vapaa-aika: harrastukset, päihteet, pelaaminen
- Kriisitilanteet: läheisen sairastuminen tai kuolema
- Itsenäistyminen ja arjenhallinta (erityisesti toisella asteella)

- Taloudellinen tilanne ja asuminen (erityisesti toisella asteella)
- Lastensuojelulliset huolet

Koulupsykologin tehtävät ja vastualueet

Koulupsykologi toimii kouluyhteisön psykologian asiantuntijana, jonka keskeisenä tehtävänä on tukea oppilaiden psyykkistä hyvinvointia, oppimista ja kehitystä. Työn tavoitteena on edistää oppilaiden hyvinvointia sekä yksilöinä että ryhmän jäseninä ja tukea heidän oppimistavoitteidensa saavuttamista. Psykologisten arviointien ja tutkimusten tekeminen on osa psykologin työtä. Koulupsykologin asiantuntemus kohdistuu erityisesti seuraaviin osa-alueisiin:

- Koulunkäynti ja opiskelu: oppimisen ja koulunkäynnin haasteet, nepsyhaasteet, poissaolot, motivaation puute, opiskelun järjestelyjen ja tukitoimien suunnittelu, opiskelutekniikat
- Tunne-elämä ja mielenterveys: mieliala, ahdistuneisuus, stressi, uupumus, jännittäminen, levottomuus, käyttäytymisen haasteet
- Kriisit ja traumat: äkilliset elämänmuutokset, menetykset, kriisitilanteet
- Perhetilanteet: vanhemmuuden haasteet, vanhempien mielenterveysongelmat, perheen kriisitilanteet
- Sosiaaliset suhteet: ristiriidat ihmissuhteissa, kiusaaminen, yksinäisyys

Lisäksi alueella on käytössä konsultatiivinen koulupsykologipalvelu, joka tarjoaa matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa yhden yhteydenoton periaatteella.

1.2 Kouluterveydenhuolto ja lastenneuvola

Esiopetusikäisten lasten terveydenhuoltopalveluista vastaa lastenneuvola. Kouluterveydenhuolto jatkaa lastenneuvolassa aloitettua lapsen kasvun ja kehityksen seurantaa. Sen tavoitteena on tukea oppilaan terveellistä kasvua ja kehitystä sekä luoda pohjaa hyvälle aikuisuudelle. Toiminta on lakisääteistä ja ennaltaehkäisevää.

Kouluterveydenhoitaja on keskeisessä roolissa oppilaiden hyvinvoinnin tukemisessa. Hän tekee tiivistä yhteistyötä huoltajien ja koulun henkilöstön kanssa ja vastaa kouluterveydenhuollon tehtävien toteutumisesta yhdessä koululääkärin kanssa.

Kouluterveydenhuollon tehtävät ja vastualueet (esiopetusikäisillä lastenneuvola)

- Oppilaan kasvun, kehityksen, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
- Vanhempien ja huoltajien kasvatustyön tukeminen
- Tutkimustarpeiden varhainen tunnistaminen
- Pitkäaikaissairaana oppilaan omahoidon tukeminen yhteistyössä muun opiskeluhuollon kanssa
- Tarvittaessa ohjaus jatkotutkimuksiin ja -hoitoon
- Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta
- Suun terveydenhuollon palveluiden järjestäminen

Terveystarkastukset

Terveydenhuolto järjestää oppilaille säännöllisiä terveystarkastuksia, joiden tavoitteena on edistää oppilaiden terveyttä ja hyvinvointia sekä tunnistaa mahdolliset sairaudet ja riskitekijät varhaisessa vaiheessa. Tarkastuksissa huomioidaan oppilaan fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen kehitys suhteessa ikään ja kehitysvaiheeseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös koko perheen hyvinvointi.

Kaikki oppilaat tavataan vuosittain määräaikaistarkastuksissa. Laajat terveystarkastukset järjestetään 1., 5. ja 8. luokalla. Näihin sisältyy koululääkärin tapaaminen, johon huoltajat osallistuvat. Oppilaat, joilla on erityisiä terveydellisiä tarpeita, tavataan yksilöllisen suunnitelman mukaisesti.

Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuolto kutsuu 1., 5. ja 8. luokan oppilaat hammastarkastuksiin. Tarvittaessa oppilaille järjestetään yksilöllisen tarpeen mukaisia lisätutkimuksia ja hoitoa.

1.3 Muut oppilaan koulunkäynnin tukemiseen osallistuvat tahot koulussa ja esiopetuksessa

Kouluissa ja esiopetuksessa voi työskennellä myös muita oppilaan koulunkäyntiä ja hyvinvointia tukevia ammattilaisia, kuten kasvatusohjaajia, liikuntaneuvoja, koulunuorisotyöntekijöitä tai hyvinvointiohjaajia.

Nämä toimijat täydentävät opiskeluhuollon kokonaisuutta ja vahvistavat koulu yhteisön hyvinvointia tarjoamalla oppilaille matalan kynnyksen tukea arjen tilanteissa.

1.4 Opiskeluhooltoryhmät

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisesti Kontiolahdella toimii:

1. Opetuksen järjestäjän opiskeluhoollon ohjausryhmä
 - Vastaa opiskeluhoollon kokonaisuuden suunnittelusta, kehittämisestä, seurannasta ja arvioinnista kunnallisella tasolla
2. Yksikkökohtaiset yhteisölliset opiskeluhooltoryhmät
 - Toimivat koulu- ja esiopetusyksiköissä
 - Edistävät koko yhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta sekä suunnittelevat ja arvioivat yhteisöllistä opiskeluhoiltoa
3. Tapauskohtaisesti koottavat moniammatilliset asiantuntijaryhmät
 - Käsittelevät yksittäisen oppilaan tai opiskelijan terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä asioita
 - Kootaan aina tilanteen ja tarpeen mukaan oppilaan ja huoltajan suostumuksella

Kaikki ryhmät ovat monialaisia, eli niihin kuuluu opetushenkilöstön lisäksi opiskeluhoiltopalveluiden edustajia ja muita ulkopuolisia asiantuntijoita siltä osin kuin käsiteltävä asia tätä edellyttää.

2 ARVIO OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARPEESTA JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVISTA OPISKELUHUOLTOPALVELUISTA

Opiskeluhoollon kokonaistarvetta arvioidaan keräämällä lukuvuosittain koulujen ja esiopetuksen toimipaikkojen tiedot opiskeluhoollon kokonaistarpeesta sekä hyvinvointialueen ilmoittama arvio käytettävissä olevista opiskeluhoiltopalveluista (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut). Arvioilla varmistetaan opiskeluhoiltopalvelujen riittävyys huomioiden oppilaiden ja yksiköiden tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa. Opiskeluhoollon kokonaistarve tarkennetaan koulujen ja esiopetuksen opiskeluhoilto- ja/tai lukuvuosisuunnitelmissa.

Opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalveluiden henkilöstömitoitus perustuu ajantasaiseen oppilas- ja opiskeluhoiltolakiin. Kouluterveydenhoitajien ja lastenneuvolan henkilöstömitoituksesta THL on antanut oman suosituksensa.

Opiskeluhuollon henkilöstömitoitus

Lukuvuosi 2025-2026	Kouluterveydenhoitaja/ lastenneuvola	Koulukuraattori	Koulupsykologi
Valtakunnallinen mitoit- tus opp./työntekijä	320 (esiopetus) 460 (perusopetus)	670	760
Kontiolahden keskiarvo opp./työntekijä	412	479	643
Ahokkalan koulu	51 opp./0,1 tt	51 opp./0,1 tt	51 opp./0,1 tt
Jakokosken koulu	64 opp./0,1 tt	64 opp./0,1 tt	64 opp./0,1 tt
Kontiolahden koulu	619 opp./1,4 tt	619 opp./1,0 tt	619 opp./1,4 tt
Kontioniemen koulu	89 opp./0,2 tt	89 opp./0,4 tt	89 opp./0,1 tt
Kulhon koulu	94 opp./0,2 tt	94 opp./0,2 tt	94 opp./0,1 tt
Kylmäojan koulu	262 opp./0,6 tt	262 opp./0,6 tt	262 opp./0,1 tt
Lehmon koulu	585 opp./1,3 tt	585 opp./1,0 tt	585 opp./1,0 tt
Onttolan koulu	131 opp./0,3 tt	131 opp./0,4 tt	131 opp./0,2 tt
Selkien koulu	28 opp./0,1 tt	28 opp./0,1 tt	28 opp./0,1 tt
Varparannan koulu	52 opp./0,1 tt	52 opp./0,1 tt	52 opp./0,1 tt
Esiopetus	180 opp./-	180 opp./0,5 tt	180 opp./ sis.pe- rusop.

3 KOULU- JA ESIOPETUSYHTEISÖN TOIMENPITEET YHTEISÖLLISEN OPISKELUHUOLLON EDISTÄMISEKSI

Oppilaiden hyvinvointi edellyttää, että opiskeluyhteisö on hyvinvoiva ja opiskeluympäristö on terveellinen ja turvallinen. Yhteisöllinen opiskeluhoolto tukee koko oppilaitosyhteisöä ja on opiskeluhoollon ensisijainen toteuttamismuoto.

Opiskeluhoolto on kaikkien koulu- ja esiopetusyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhooltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista on koulun ja esiopetuksen henkilökunnalla.

3.1 Oppilaiden, koulu- ja esiopetusyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Oppilaiden, koulu- ja esiopetusyhteisön hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta seurataan säännöllisesti arjessa - esimerkiksi poissaoloja seuraamalla, sekä monenlaisin kyselyin ja kartoituksin, kuten oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden tarkastukset, kouluterveyskysely, Move-kysely ja KiVa-koulun kysely, esiopetuksessa mm. Kesyy-peli. Tilannetta seurataan myös Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisin indikaattorein.

Seurannan tulokset ovat kaiken kaikkeaan mukailleet pääosin seudullista ja valtakunnallista tasoa. Terveyden edistämisen vertailutietojärjestelmässä TEAviisarissa Kontiolahden perusopetuksen kokonaistulokset puolestaan olivat edellisessä, vuoden 2023 vertailussa sekä maakunnallista että valtakunnallista tasoa korkeammat.

3.2 Opiskeluhooltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Esi- ja perusopetuksen opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa yksikkökohtainen yhteisöllinen opiskeluhooltoryhmä. Yhteisöllisen opiskeluhooltoryhmän keskeisenä tehtävänä on edistää ja seurata oppilaiden terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Ryhmä toimii ennaltaehkäisevästi ja puuttuu tarvittaessa akuutteihin hyvinvoinnin riskeihin.

Koulujen ja niiden yhteydessä järjestettävän esiopetuksen opiskeluhooltoryhmänä toimii koulukohtainen opiskeluhooltoryhmä, päiväkotien esiopetuksen opiskeluhooltoryhmät toimivat toimipaikkakohtaisesti tai useamman päiväkodin yhteisenä yhteisöllisenä opiskeluhooltoryhmänä. Yksikkökohtaista yhteisöllistä opiskeluhooltoryhmää johtaa joko koulunjohtaja, rehtori tai virka-apulaisrehtori ja päiväkotien esiopetuksessa toimipaikan esihenkilö.

Yhteisöllisen opiskeluhooltoryhmän kokoonpano

Yhteisöllinen opiskeluhooltoryhmä on monialainen asiantuntijaryhmä, jonka kokoonpano muodostetaan koulun tai esiopetuksen tarpeiden mukaisesti. Ryhmään kuuluvat koulun tai esiopetuksen johtohenkilö (esimerkiksi rehtori tai päiväkodin johtaja), koulukuraattori, koulupsykologi, terveydenhoitaja, erityisopetusta antava opettaja sekä opinto-ohjaaja (vuosiluokilla 7–9).

Tarvittaessa ryhmään voidaan kutsua myös oppilaiden edustajia, huoltajien edustajia, koulun tai esiopetuksen henkilöstön edustajia sekä yhteistyötahojen edustajia (esimerkiksi nuorisopalvelut, seurakunta, poliisi).

Keskeiset tehtävät

Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän tehtävänä on:

- Seurata ja edistää koulu- ja esiopetusympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia (esimerkiksi kiusaamisen ehkäisy)
- Käsitellä ja viestiä tiedonkeruiden, kuten kouluterveyskyselyn, tuloksista henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille
- Vahvistaa oppilaiden, huoltajien ja henkilöstön osallisuutta kouluyhteisössä
- Kehittää ja yhtenäistää opiskeluhuollon toimintakäytäntöjä
- Seurata ja tukea henkilöstön osaamista opiskeluhuoltotyössä

Käytännön toiminta

Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän jäsenet voivat osallistua koulun ja esiopetuksen arkeen monin tavoin. He voivat vieraila luokissa ja esiopetusryhmissä, seurata opetusta sekä keskustella oppilaiden kanssa. Lisäksi he voivat esimerkiksi kuulla tukioppilaiden tai oppilaskunnan jäsenten näkemyksiä koulun ilmapiiristä ja hyvinvoinnista.

Ryhmä osallistuu aktiivisesti myös koulun ja esiopetuksen suunnitteluun ja kehittämiseen. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi teemapäivien ja huoltajailtojen suunnittelua, tutustumispäivien järjestämistä tai yksikkökohtaisten kyselyjen toteuttamista. Lisäksi ryhmä on mukana toimintakulttuurin kehittämisohjelmissa, kuten ProKoulu-toiminnassa sekä ilmapiiri- ja kiusaamiskyselyjen suunnittelussa ja hyödyntämisessä.

3.3 Poissaolojen ennaltaehkäisy, seuraaminen ja niihin puuttuminen

Kontiolahden kunnassa perusopetuksen oppilaiden läsnäoloa tuetaan ja poissaoloja ehkäistään paikallisesti laaditun toimintamallin mukaisesti. Malli perustuu opetussuunnitelman luvun 5 linjauksiin ja sisältää käytännön toimenpiteitä, joilla:

- Seurataan oppilaiden poissaoloja säännöllisesti (Wilma-järjestelmän kautta)
- Puututaan poissaoloihin varhaisessa vaiheessa
- Tehdään yhteistyötä huoltajien kanssa
- Tuetaan oppilaan kouluun kiinnittymistä ja hyvinvointia

Toimintamalli (Liite 1) on saatavilla PDF-muodossa PedaNet-sivuilla: [Kontiolahden perusopetuksen läsnäolon tukemisen ja poissaolojen ennaltaehkäisyn malli](#)

3.4 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Tämä edellyttää, että kouluyhteisössä kehitetään aktiivisesti päihteiden vastaista työtä. Tavoitteena on tunnistaa mahdollisimman varhain päihteiden käytön riskit ja puuttua niihin tehokkaasti.

Kontiolahden kunnassa tehdään päihdekasvatustyötä opetussuunnitelman mukaisesti aina varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle saakka. Ehkäisevän päihdetyön näkökulmasta jokaisen aikuisen tehtävänä on toimia läsnä olevana ja luotamuksellisenä kuuntelijana, kannustajana ja arjen viihtyvyyden turvaajina. Aikuisten tehtävänä on valvoa päihdeettömyyttä sekä ottaa tarvittaessa päihteet puheeksi lasten ja nuorten kanssa. Jokaisessa kunnan koulussa ja esiopetuksen toimipaikassa on myös voimassa olevat järjestyssäännöt, jotka kieltävät päihteiden käytön ja hallussapidon oppilaitosympäristössä.

Kontiolahden kunta on myös osallistunut aktiivisesti EHEÄ-hankkeeseen (2024–2025), jonka tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten hyvinvointia Pohjois-Karjalassa. Hankkeen tuloksena syntyi Pohjois-Karjalan päihde- ja pelikasvatusopas, joka tarjoaa konkreettisia työkaluja ja yhtenäisiä käytäntöjä oppilaitosten ehkäisevään päihdetyöhön esiopetuksesta toiselle asteelle saakka. Oppaan avulla kasvatusta ja opetushenkilöstö voi käsitellä aiheita suunnitelmallisesti ja vaikuttavasti. Opas on saatavilla sähköisenä osoitteessa: [Pohjois-Karjalan päihde- ja pelikasvatusopas](#).

Ennaltaehkäisy ja varhainen puuttuminen

Alle 18-vuotiaiden päihteiden käyttöön puututaan aina. Opiskeluhuollon henkilöstö on koulutettu päihteiden käytön ennaltaehkäisyyn, tunnistamiseen ja puheeksi ottamiseen. Koulutusta järjestetään myös opetus- ja terveydenhoitohenkilöstölle.

Päihdekasvatus ja valistus

Päihteiden ja tupakkatuotteiden käytön terveydellisiä ja sosiaalisia vaikutuksia käsitellään osana opetussuunnitelman mukaista opetusta. Perusopetuksen oppilaille järjestetään myös erillistä päihdevalistusta. Asennekasvatus, itsetunnon vahvistaminen ja elämänhallintataitojen tukeminen ovat keskeisiä ennaltaehkäiseviä keinoja. Huoltajailloissa tarjotaan ajankohtaista tietoa päihteistä ja vahvistetaan vanhemmuutta nuorten tukemisessa.

Toiminta päihteidenkäyttöä epäiltäessä

Mitä varhaisemmassa vaiheessa päihteiden käyttöön puututaan, sitä paremmat mahdollisuudet on ehkäistä ongelmien paheneminen. Epäilyn herätessä oppilas

ohjataan terveydenhoitajan vastaanotolle, jossa sovitaan jatkotoimenpiteistä. Huoltajiin ollaan yhteydessä ja tarvittaessa mukaan kutsutaan muita toimijoita. Tarvittaessa aihetta käsitellään monialaisessa asiantuntijaryhmässä ja oppilas ohjataan asianmukaiseen hoitoon.

Epäiltyyn päihteidenkäyttöön puututaan EHEÄ-hankkeen tuottaman toimintamallin mukaisesti (liite 2).

Lastensuojeluilmoitusvelvollisuus

Lain mukaan opetus- ja opiskeluhuollon henkilöstöllä on velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus, jos he tehtävässään saavat tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttävät lastensuojelutarpeen selvittämistä, salassapitosäännösten estämättä. Päihteiden käytön ilmetessä, oppilaasta voidaan tehdä tapauskohtaisesti harkiten lastensuojeluilmoitus.

3.5 Yhteistyö ja käytänteet terveellisuuden ja turvallisuuden sekä hyvinvoinnin tarkastuksissa

Hyvin suunnitellut ja ylläpidetyt työ- ja oppimisolosuhteet muodostavat perustan koko koulu- ja esiopetusyhteisön hyvinvoinnille, työkyvyn säilymiselle sekä oppimisen tuloksellisuudelle. Oppimisympäristön tulee täyttää terveellisuuden, turvallisuuden, esteettömyyden ja viihtyisyyden vaatimukset, jotta se tukee oppimista ja yhteisön toimintakykyä parhaalla mahdollisella tavalla.

Ympäristöjen tarkastaminen

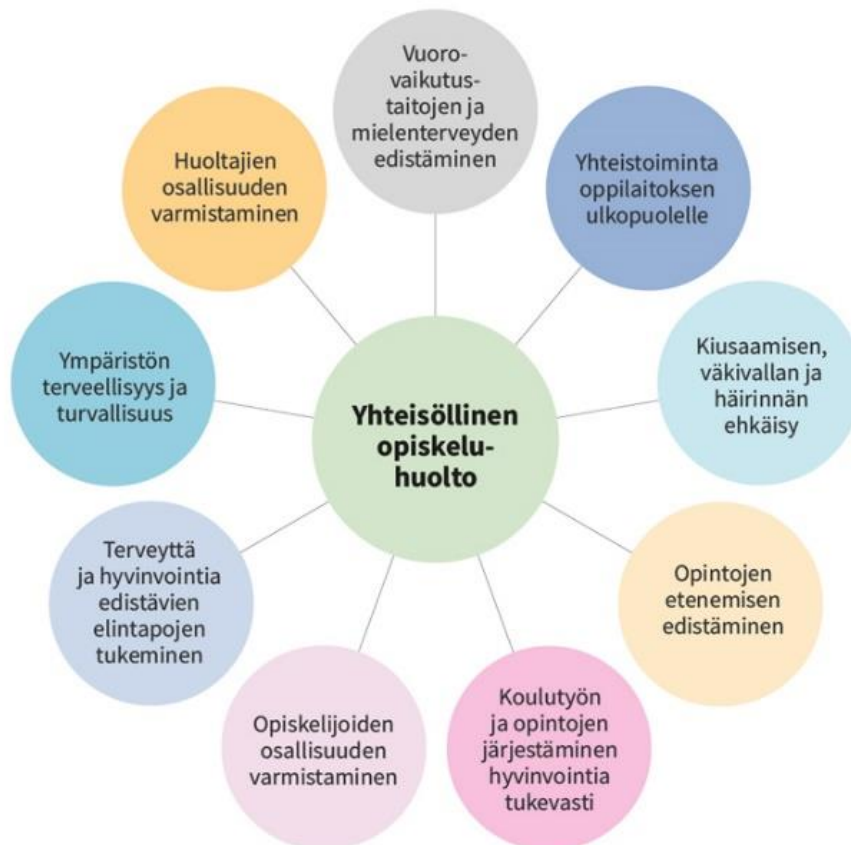
Koulu- ja esiopetusyksiköiden terveellisuuden ja turvallisuuden arviointi toteutetaan säännöllisesti kolmen vuoden välein. Tarkastus suoritetaan moniammatillisena yhteistyönä, johon osallistuvat seuraavat tahot: yksikön henkilöstö ja oppilaat, kouluterveydenhuolto, terveystarkastaja, työterveyshuolto, työsuojeluhenkilöstö sekä tarvittaessa muut asiantuntijat.

Tarkastuksessa huomioitavia osa-alueita

- Sisäilman laatu
- Työergonomia
- Psykososiaalinen hyvinvointi
- Tapaturmavaarat
- Kalusteiden ja sosiaalitilojen kunto

- Säilytystilojen toimivuus
- Siivouksen taso

Tarkastuksesta laaditaan kirjallinen raportti, johon dokumentoidaan havaitut puutteet sekä toimenpiteet niiden korjaamiseksi. Korjaussuunnitelman toteutusta seurataan vuosittain, ja arvioinnin tuloksia hyödynnetään oppimisympäristöjen kehittämisessä.

Kuva 2. Yhteisöllinen opiskeluhoolto (Lähde: thl.fi)

4 TOIMENPITEET TARVITTAVIEN TUKITOIMIEN JÄRJESTÄMISEKSI - YKSILÖKOHTAINEN OPISKELUHUOLTO

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan oppilaalle ja hänen huoltajilleen tarjottavaa neuvontaa, ohjausta, tukea ja arviointia. Näitä palveluja tarjoavat koulukuraattori, koulupsykologi, terveydenhoitaja, lastenneuvola ja koululääkäri.

Yksilökohtaisen opiskeluhoollon tavoitteena on edistää oppilaan hyvinvointia, oppimista ja koulunkäyntiä. Oppilaan haasteisiin pyritään löytämään ratkaisuja yhteistyössä oppilaan, huoltajien ja opetushenkilöstön kanssa. Yhteistyö perustuu

luottamukseen, kunnioitukseen ja oppilaan yksilöllisten tarpeiden huomioimiseen.

4.1 Oppilaan ohjaaminen opiskeluhuoltopalveluihin

Yhteistyö huoltajien kanssa on tärkeää, jotta lapsen tuen tarve havaitaan ajoissa. Lukuvuoden alussa huoltajille kerrotaan koulun ja esiopetuksen tarjoamista tukimuodoista ja opiskeluhuollon palveluista.

Kun huoli oppilaan hyvinvoinnista herää, huolen havainnut henkilö keskustelee oppilaan kanssa, ottaa yhteyttä kotiin ja tiedottaa esi- tai luokanopettajaa tai luokanohjaajaa. Esi- tai luokanopettaja tai luokanohjaaja, erityisopetusta antava opettaja ja huoltajat arvioivat yhdessä sopivaa tukea. Jos epäillään kaltoinkohtelua kotona, otetaan yhteys suoraan lastensuojeluun. Opettaja voi myös konsultoida opiskeluhuollon asiantuntijoita nimeämättä oppilasta.

Yläkoulussa huoltajiin ollaan yhteydessä opiskeluhuollon asioissa pääsääntöisesti vain oppilaan suostumuksella. Oppilas ja huoltajat voivat itse ottaa yhteyttä opiskeluhuollon ammattilaisiin.

Koulun henkilöstö tekee tiivistä yhteistyötä oppilaan hyvinvoinnin tukemiseksi. Tavoitteena on, että huoli ei jää yksin kenenkään kannettavaksi, vaan mukana ovat kaikki oppilaan kanssa toimivat aikuiset.

4.2 Monialainen asiantuntijaryhmä

Oppilaan terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä asioita käsitellään tarvittaessa monialaisessa asiantuntijaryhmässä, joka kootaan yksittäisen oppilaan tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhuollon palvelujen järjestämiseksi.

Ryhmän kokoaminen ja suostumus

Ryhmän kokoaa se henkilö, joka on havainnut huolen (esim. opettaja tai opiskeluhuollon työntekijä). Koollekutsuja on yhteydessä oppilaaseen ja huoltajaan, kertoo huolesta ja pyytää kirjallisen suostumuksen (Liite 3) asian käsittelyyn. Ryhmän kokoaminen sekä ryhmän jäsenten nimeäminen ja osallistuminen perustuvat oppilaan ja/tai huoltajan kirjalliseen suostumukseen. Suostumus pyydetään ennen ryhmän kokoontumista. Jos alaikäinen ei kykene arvioimaan asian merkitystä, suostumuksen antaa huoltaja tai muu laillinen edustaja. Esiopetuksessa yksilökohtainen opiskeluhuolto perustuu aina huoltajan suostumukseen.

Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoonpano

Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoonpano määräytyy aina tapauskohtaisesti käsiteltävän asian mukaan. Ryhmään voidaan kutsua seuraavia tahoja:

- Opetushenkilöstö (esim. esi- tai luokanopettaja, erityisopetusta antava opettaja)
- Opiskeluhuollon edustajat (esim. koulukuraattori, koulupsykologi)
- Terveystieteiden ammattilaiset (esim. kouluterveydenhoitaja, lääkäri)
- Tarvittaessa muita asiantuntijoita tai koulun ulkopuolisia tahoja, kuten:
 - Erikoissairaanhoidon edustaja
 - Lastensuojelu
 - Lapselle läheinen sukulainen tai tukihenkilö

Ryhmän koollekutsuja sopii kokoonpanosta yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa. Ryhmän jäsenillä on oikeus konsultoida myös muita asiantuntijoita ilman, että nämä osallistuvat itse kokoukseen.

Kokouksen kulku ja dokumentointi

Kokouksessa käsitellään mm. oppilaan hoidollinen tilanne, aiemmat asiantuntijalausunnat ja saatu tuki. Käsitellyt asiat kirjataan muistioon, ja lukuoikeus määritellään ryhmän päätöksellä.

Oppilaan ja huoltajan oikeudet

Oppilaan mielipiteet ja toiveet otetaan huomioon hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Huoltajan osallisuutta tuetaan ja mielipiteitä kuullaan oppilaan yksilökohtaisen oppilashuollon toteuttamisessa. Alaikäisellä on oikeus kieltää huoltajaa osallistumasta asian käsittelyyn, jos siihen on painava syy, joka ei ole selvästi hänen etunsa vastainen. Arvion päätöskyvystä ja kieltämisen painavuudesta tekee sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhuollon palveluja.

4.3 Opiskeluhuoltokertomuksen laatiminen ja säilytys

Monialaisen asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen opiskelu- huollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi tarpeelliset tiedot opiskeluho- ltokertomukseen. Kontiolahden kunta ylläpitää rekisterinpitäjänä monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhuollon rekisteriä. Yksilölliset opiskeluho- ltokertomukset tallennetaan oppilaan Wilmaan Muistiot- välilehdelle, myöhemmin sähköiseen arkistoon. Opiskelu- huollon rekisteristä vastaa Kontiolahden kunnan kasvatus- ja

koulutusjohtaja. Opiskeluhoitokertomuksiin on lukuoikeus yksilökohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän koulun tai esiopetuksen jäsenillä. Opiskeluhoitokertomuksessa määritetään, kenelle annetaan luku- tai muokkausoikeus kyseiseen asiakirjaan.

Opiskeluhoitokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki edellyttää, että yksilölliseen opiskeluhoitokertomukseen kertomukseen kirjataan seuraavat asiat:

1. nimi, henkilötunnus ja kotikunta sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen opiskelijan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot (*Huom! Nämä tiedot näkyvät jo valmiiksi Wilman Muistio-välilehdellä*);
2. asian aihe, tausta ja vireille panija;
3. tiedot asian käsittelystä monialaisen asiantuntijaryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuvat henkilöt ja heidän asemansa;
4. suunnitelma toimenpiteistä opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhoillon järjestämiseksi ja niiden toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot;
5. opiskelijaa koskeva välttämätön tieto liittyen opiskeluhoilossa toteutettuihin ja toteutettaviin toimenpiteisiin;
6. kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammattinsa tai virka-asemansa. (*Huom! Nämä tiedot näkyvät jo valmiiksi Wilman Muistio-välilehdellä*)

Jos opiskeluhoitokertomukseen sisältyviä tietoja annetaan huoltajan ja oppilaan suostumuksella tai lain perusteella henkilölle, joka ei osallistu opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhoillon tarpeen selvittämiseen tai sen toteutukseen taikka niihin liittyviin tehtäviin, asiakirjaan on merkittävä, mitä tietoja, kenelle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Kuva 3. Yksilökohtainen opiskeluhoolto

4.4 Opiskeluhuollon tuki kurinpitotoimen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Oppilaan tulee käyttäytyä asiallisesti ja muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimia siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä koulussa ja koulumatkoilla.

Kurinpitotoimien tulee olla suhteessa tekoon. Oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia toimia ei saa käyttää opiskelijoita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Tarvittaessa kasvatuskeskusteluun voidaan kutsua mukaan myös opiskeluhoollon edustaja.

Perusopetuslain mukaan kurinpidollisia keinoja ovat jälki-istunto, kirjallinen varoitus sekä määräaikainen erottaminen. Näistä kaksi jälkimmäistä ovat varsinaisia kurinpitorangeistuksia. Opetuksen järjestäjän velvollisuutena on huolehtia opiskeluhoollon palveluiden järjestämisestä oppilaalle, jolle on määrätty kirjallinen varoitus tai joka on erotettu määräaikaisesti.

Velvoite järjestää opiskeluhoollon palvelut koskee myös oppilasta, joka on häiritsevän käytöksen vuoksi poistettu opetustilasta tai koulun tilaisuudesta tai jolta on evätty oikeus osallistua opetukseen.

Mikäli oppilaan väkivaltainen tai uhkaava käytös vaarantaa turvallisuutta tai häiritsee opetusta kohtuuttomasti, hänen osallistumisensa opetukseen voidaan evätä jäljellä olevan työpäivän ajaksi. Tarvittaessa epääminen voi koskea myös seuraavaa työpäivää, jotta opetuksen järjestäjä ehtii suunnitella oppilaan paluun ja järjestää tarvittavat opiskeluhoollon palvelut. Epäämisen aikana oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun opiskeluhoollon psykologin tai kuraattorin kanssa, sekä muu tarvittava tuki opetukseen palaamisen tueksi.

Koulu huolehtii tiedonkulusta kodin ja koulun välillä ja kokoaa tarvittaessa monialaisen asiantuntijaryhmän oppilaan tuen saannin varmistamiseksi. Myös kurinpitotoimien ja opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä tarjottavat opiskeluhoollon palvelut ovat oppilaalle vapaaehtoisia.

Määräaikaisesta erottamisesta päättää kasvatus- ja koulutuslautakunta. Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen tulee olla edustettuna lapsen tekemäksi ilmoitetun rangaistavan teon esitutkinnassa ja tuomioistuinkäsittelyssä sekä käsiteltäessä oppivelvollisen lapsen erottamista koskevaa asiaa lautakunnassa, jollei sosiaalihuollosta vastaava toimielin arvioi läsnäolon olevan ilmeisen tarpeetonta.

4.5 Kouluterveydenhuollon laajoihin terveystarkastuksiin liittyvät käytänteet

Kouluterveydenhuollon laajat terveystarkastukset tehdään 1., 5. ja 8. luokilla. Huoltajat kutsutaan aina mukaan tarkastuksiin ja tarkoitus on arvioida koko perheen hyvinvointia. Perheen, koulun ja kouluterveydenhuollon yhteistyötä vahvistetaan yhteisellä arvioinnilla oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa. Laajoissa terveystarkastuksissa kaikki arvioinnissa esille tulevat asiat käydään läpi oppilaan ja huoltajien kanssa.

4.6 Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa ja esiopetuksessa

Esiopetuksen osalta varhaiskasvatuksen johdolla on velvollisuus laatia lääkehoitosuunnitelma yhteistyössä terveydenhuollon kanssa. Jokaisessa toimipaikassa on käytössä kunnan lääkehoitosuunnitelma sekä yksikkö- ja ryhmäkohtainen suunnitelma lääkehoidon järjestelyistä ja vastuista. Lisäksi lapselle, joka tarvitsee lääkehoitoa varhaiskasvatus- ja esiopetuspäivän aikana, laaditaan lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma.

Lapsen lääkehoidon toteutuksesta sovitaan huoltajien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön sekä tarvittaessa terveydenhuollon ammattihenkilön kanssa. Huoltajat tuovat lääkkeet alkuperäispakkauksessa annostusohjeineen.

Läkehoidon toteuttaminen kuuluu pääsääntöisesti terveydenhuollon ammattihenkilöille, kuten lähihoitajille. Lääkehoitoon osallistuvien henkilöiden osaaminen ja saatavuus on varmistettava koko toiminta-ajan, huomioiden myös lomat ja poissaolot. Käytännössä tämä edellyttää useampia ammattihenkilöitä, jotka voivat toteuttaa lääkehoitoa. Tämä on huomioitava myös vuorohoidossa ja lapsikohtaisen tuen tarpeen arvioinnissa. Myös muut varhaiskasvatuksen työntekijät (esim. opettajat tai perhepäivähoitajat) voivat toteuttaa lääkärin määräämää, luonnollista tietä annettavaa lääkitystä (esim. suun kautta), jos he antavat siihen suostumuksensa ja ovat saaneet perehdytyksen, lisäkoulutuksen ja osaamisen varmistuksen. Vaativampi lääkehoito (esim. insuliinin pistäminen) edellyttää lisäksi lapsi- ja lääkehoitokohtaista lupaa sekä osaamisen näyttöä.

Kontiolahden varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen jokaisessa lapsiryhmässä on nimetty lääkehoitovastaava, jonka vastuulla on ensisijaisesti huolehtia ryhmän lasten lääkehoitoon liittyvistä asioista ja perehdyttää muut työntekijät lääkehoitoon niiden tilanteiden varalle, jolloin ei itse ole paikalla. Lääkehoitovastaavat kirjataan yksikkö- ja ryhmäkohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan. Läkehoidon toteutuksesta vastaava henkilö ja varahenkilö kirjataan lapsikohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan, joka liitetään lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan/esiope-tussuunnitelmaan.

Koululaisen lääkehoidosta vastaavat huoltajat ja lapsi itse kehitystasonsa mukaisesti. Mikäli lääkehoitoa toteutetaan koulussa, sen toimintamallit kuvataan

koulukohtaisessa opiskeluhuoltosuunnitelmassa. Opiskeluhuolto on monialaista yhteistyötä opetustoimen, sosiaali- ja terveystoimen, huoltajien sekä tarvittaessa muiden tahojen kesken.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opetussuunnitelman mukaisessa opiskeluhuoltosuunnitelmassa on mukana lääkehoitosuunnitelma ja että se toteutuu. Koulun johto huolehtii lääkehoitosuunnitelman sisällyttämisestä koulun opiskeluhuoltosuunnitelmaan ja sen käytännön toteutuksesta.

Kun oppilas tarvitsee lääkehoitoa koulupäivän aikana eikä kykene huolehtimaan siitä itse, huoltajien, terveydenhuollon ja opetustoimen tulee yhdessä sopia lääkehoidon järjestämisestä. Sopimukseen kuuluvat lääkityksen toteuttaja ja varahenkilö, heidän perehdytyksensä, lääkkeen annostelu ja ajankohdat, erityistilanteisiin varautuminen, ensiapukäytännöt sekä vastuunjako eri osapuolten kesken. Jokaiselle oppilaalle laaditaan kirjallinen lääkehoitosuunnitelma.

Lääkehoidon toteuttaminen koulussa edellyttää työntekijän suostumusta. Työntekijä, jonka koulutukseen ei kuulu lääkehoidon opintoja, voi toteuttaa lääkärin määräämää lääkitystä (esim. suun kautta tai ihon alle), jos hän on saanut perehdytyksen, lisäkoulutuksen, osaamisen varmistuksen ja työnantajan myöntämän lapsi- ja lääkekohtaisen luvan. Suostumus on vapaaehtoinen ja perustuu työntekijän arvioon omasta osaamisestaan ja valmiudestaan. Mikäli lääkehoito on työnantajan hyväksymää toimintaa, siihen liittyvä vastuu ja mahdolliset vahingonkorvauskysymykset käsitellään kuten muussakin koulutyössä.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että erityisjärjestelyihin osallistuvalla henkilöllä on aiheeseen liittyvä riittävä tietotaito ja tarvittava perehdytys tai lisäkoulutus. Kontiolahden kunta mahdollistaa lääkehoitoon osallistuvalla henkilöstölle tarvittavan täydennyskoulutuksen (esim. LOP/PKV).

Hätätilanteessa koulun jokaisella aikuisella on velvollisuus auttaa parhaan kykynsä mukaan oppilasta, esimerkiksi epilepsiakohtauksen, insuliinishokin tai vakavan allergisen reaktion sattuessa.

Hoitoneuvottelun järjestäminen vakavan tai pitkäaikaisen sairauden yhteydessä

Kun lapsella on todettu vakava tai pitkäaikainen sairaus, joka vaikuttaa hänen jaksamiseensa tai toimintakykyynsä koulussa tai esiopetuksessa, järjestetään mahdollisimman pian hoitoneuvottelu. Hoitoneuvottelua voi ehdottaa myös koulun ja esiopetuksen henkilöstö, kun lapsen voinnissa ja jaksamisessa havaitaan muutoksia. Neuvottelun tarkoituksena on arvioida lapsen selviytymistä arjessa sekä sopia tarvittavista tukitoimista ja erityisjärjestelyistä. Neuvottelussa tarkastellaan lapsen tilannetta ja sovitaan mahdollisista tukitoimista. Sovitut asiat kirjataan Wilman *Muistiot*-välilehdelle.

Neuvotteluun osallistuvat lapsen huoltajat sekä opettaja, jotka tuntevat lapsen arjen tilanteet ja oppimisen tuen tarpeet. Mukana voi olla myös ohjaaja, joka tukee lasta koulunkäynnissä, tai vastaavasti esiopetuksessa lastenhoitaja.

Terveydenhoitaja osallistuu neuvotteluun tuoden esiin lapsen hyvinvointiin ja terveydentilaan liittyviä näkökulmia. Tarvittaessa neuvotteluun kutsutaan myös lääkäri tai muita asiantuntijoita, kuten psykologi, kuraattori, erityisopetusta antava opettaja tai sosiaalityöntekijä, tilanteen vaatimusten mukaisesti.

Lääkehoito ja erityisruokavaliot

Mikäli lapsella on käytössään lääkehoito, jota on välttämätöntä toteuttaa koulupäivän aikana, laaditaan lääkehoitosuunnitelma yhteistyössä koulun tai esiopetuksen ja huoltajien kanssa (Liite 4).

Kansallisen allergiaohjelman mukaisesti lieviä oireita (esimerkiksi ohimenevä suun kutina, kirvely tai iho-oireet) aiheuttavia ruoka-aineita ei tule hoitaa välttämällä, vaan altistamalla ja vähitellen siedättämällä. Tämän vuoksi lievistä allergiaoireista ei laadita erityisruokavalioilmoitusta.

Jos lapsella on todettu ruoka-aineallergia, joka voi aiheuttaa vakavan allergisen reaktion, toimitetaan keittiöön lääkärin tai terveydenhoitajan laatima erityisruokavalioilmoitus.

Uskonnollisista tai eettisistä syistä johtuvista ruokarajoituksista huoltajat ilmoittavat erillisellä lomakkeella suoraan koulun tai esiopetusyksikön keittiöön. Kaavake (Liite 5) on saatavilla kunnan kotisivuilla osoitteessa: [Ruokailu päiväko-deissa ja kouluissa - kontiolahti.fi](http://www.kontiolahti.fi/ruokailu-paivako-deissa-ja-kouluissa).

5 YHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN OPPILAIDEN JA HEIDÄN PERHEIDENSÄ SEKÄ KOULUSSA JA ESIOPETUKSESSA TYÖSKENTELEVIEN JA MUIDEN OPPILAIDEN HYVINVOINTIA TUKEVIEN TAHOJEN KANSSA

Opiskeluhoolto toteutetaan moniammatillisena ja suunnitelmallisena yhteistyönä eri toimijoiden, kuten opetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden, sosiaali- ja terveystieteiden sekä huoltajien kanssa. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on ensisijainen tapa toteuttaa tätä yhteistyötä, ja se edistää koko oppilaitosyhteisön hyvinvointia.

Keskeiset yhteistyötahot hyvinvointialueella ovat lasten- ja perheneuvola, lasten ja nuorten kuntoutus- sekä mielenterveyspalvelut, lapsiperheiden sosiaalipalvelut sekä lastensuojelu.

Lisäksi opiskeluhoolto tekee yhteistyötä erikoissairaanhoidon lasten ja nuorten neurologian, psykiatrian ja muiden lasten- ja nuortentautien poliklinikkojen, järjestöjen sekä nuorten Ankkuri-työryhmän kanssa.

Opiskeluhoolto osana perhekeskustoimintaa

Opiskeluhoolto on osa perhekeskustoimintaa. Kontiolahdella toimii monialainen

Perhekeskus-tiimi, joka kokoontuu säännöllisesti. Perhekeskusmallin keskeisenä ajatuksena on yhteisövaikuttamisen keinoin ratkaista ilmiöitä, jotka koskettavat useita toimijoita.

Perhekeskuksen palvelukokonaisuus rakentuu kolmesta toisiaan täydentävästä osa-alueesta: hyvinvointia, kasvua ja kehitystä edistävästä toiminnasta, varhaisen tuen palveluista sekä hoidon ja kuntoutuksen palveluista. Näiden kokonaisuuksien tavoitteena on tarjota lapsille, nuorille ja perheille oikea-aikaista ja tarpeenmukaista tukea arjen eri tilanteisiin.

Perhekeskuksen palveluihin kuuluvat lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveyspalvelut, mukaan lukien opiskeluhoitopalvelut, sekä erityis- ja vaativan tason palvelut. Lisäksi kokonaisuuteen sisältyvät kuntien palvelut, kuten varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, toisen asteen koulutus sekä muu sivistystoiminta. Myös nuoriso-, liikunta- ja kulttuuripalvelut ovat osa tätä kokonaisuutta.

Kuntien terveyttä ja hyvinvointia edistävä toiminta, järjestöjen ja seurakuntien tarjoamat palvelut, Kelan etuudet sekä avoin kohtaamispaikkatoiminta lapsille, nuorille ja perheille täydentävät perhekeskuksen palveluverkostoa. Lisäksi perhekeskus tarjoaa sähköisiä palveluita, jotka tukevat perheiden arkea ja helpottavat palveluihin hakeutumista.

* Puhe-, fysio-, ravitsemus-, ja toimintaterapia

Kuva 4. Perhekeskuksen palvelukokonaisuus (Lähde: thl.fi)

5.1 Oppilaiden ja huoltajien osallisuus opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamiseen

Yhteisöllistä opiskeluhooltotyötä suunnitellaan yhteistyössä oppilaiden, huoltajien ja tarvittaessa kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Näitä tahoja kutsutaan mukaan kokouksiin tilanteen ja tarpeen mukaan, esimerkiksi kun käsitellään koko kouluyhteisöä koskevia hyvinvointikysymyksiä.

Oppilaiden ja huoltajien edustajat osallistuvat koulun ja esiopetuksen opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen. Suunnitelmaa käsitellään muun muassa huoltajailloissa, vanhempainyhdistysten kokouksissa sekä oppilaskunnan hallituksen tapaamisissa.

Luokkien ja ryhmien hyvinvointia arvioitaessa voidaan toteuttaa oppilaskyselyjä ja kutsua oppilaita mukaan yhteisöllisen opiskeluhooltoryhmän kokouksiin. Huoltajien näkemyksiä kartoitetaan esimerkiksi huoltajailloissa, arviointikeskusteluissa ja erilaisten kyselyiden avulla.

Yksilökohtainen opiskeluhooltotyö suunnitellaan aina yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa, heidän tarpeitaan ja näkemyksiään kunnioittaen.

5.2 Opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä. Yhteisöllisen opiskeluhoollon toimintatapoja käydään säännöllisesti läpi yhteisöllisten opiskeluhooltoryhmien tapaamisissa.

Suunnitelmat päivitetään lukuvuosittain. Koulujen ja esiopetuksen henkilökunta perehtyy suunnitelmaan vuosittain syyslukukauden alussa yksikkökohtaisesti sovitulla tavalla.

5.3 Yhteistyö esiopetukseen osallistumisen sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuen yhteydessä

Oppimisen ja koulunkäynnin tukeen liittyvä moniammatillinen yhteistyö opiskeluhoitopalvelujen ammattihenkilöiden kanssa ei kuulu yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon. Tämän vuoksi kyseistä yhteistyötä ei toteuteta oppilas- ja opiskelija-huoltolain mukaisessa asiantuntijaryhmässä.

Oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeen arviointi ja suunnittelu perustuvat ensisijaisesti opettajien havaintoihin ja yhteistyöhön huoltajien kanssa. Oppimisen tuki on pääsääntöisesti ryhmäkohtaista. Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi käynnistyy, kun oppilasta opettavat opettajat toteavat, ettei ryhmäkohtainen tuki riitä turvaamaan oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä. Myös

oppilas itse tai hänen huoltajansa voivat tuoda esiin huolensa tuen riittävästä.

Tuen tarpeen arviointi ja tukitoimien suunnittelu tehdään oppilasta opettavien opettajien toimesta, esi- tai luokanopettajan tai luokanohjaajan johdolla, yhteistyössä erityisopetusta antavan opettajan, oppilaan ja huoltajan kanssa. Tarvittaessa hyödynnetään moniammatillista ja -alaista yhteistyötä, mutta se ei ole edellytys tuen järjestämiselle, ellei oppilaan etu ja tuen tarve sitä vaadi.

Moniammatilliseen yhteistyöhön osallistuvat asiantuntijat määritellään aina tapauskohtaisesti oppilaan yksilöllisen tuen tarpeen perusteella. Yhteistyö voi sisältää esimerkiksi opiskeluhoitopalvelujen asiantuntijan konsultointia silloin, kun oppilaan asia kuuluu hänen tehtäviinsä.

5.4 Yhteistyö joustavan perusopetuksen yhteydessä

Joustavan perusopetuksen tavoitteena on ehkäistä perusopetuksen keskeyttämistä ja syrjäytymistä, vahvistaa oppilaiden opiskelumotivaatiota ja elämänhallintaa sekä tukea siirtymistä jatko-opintoihin.

JOPO on tarkoitettu Kontiolahdella 9. luokkien oppilaille, joilla on ilmennyt alisuoriutumista, heikkoa opiskelumotivaatiota tai riski syrjäytyä. Toimintaan voidaan ottaa myös oppilaita, jotka saavat oppimisen ja koulunkäynnin tukea, mikäli opetuksen järjestelyt ovat heidän etunsa mukaisia.

Opetus toteutetaan pienryhmässä koulussa, työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä. Toimintaa luonnehtivat toiminnallisuus, työpainotteisuus ja oppilaiden osallisuus. Opettajan lisäksi mukana on nuorten tukemiseen perehtynyt ammattilainen.

JOPO perustuu moniammatilliseen yhteistyöhön, johon voivat osallistua esimerkiksi ammatilliset oppilaitokset, lukiot, työpajat ja järjestöt. Toimintaa voidaan ohjata erillisellä ohjausryhmällä.

Oppilaat valitaan JOPO-toimintaan hakemuksen ja yhdenvertaisten valintaperusteiden mukaisesti. Valinnasta ja mahdollisesta opetuksen päättymisestä tehdään hallintopäätös.

Oppilaalle laaditaan yksilöllinen suunnitelma yhteistyössä huoltajan kanssa. Suunnitelmassa kuvataan opetuksen erityispiirteet, kuten koulun ulkopuolisten oppimisympäristöjen käyttö. Oppilaalla on oikeus oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, ohjaukseen ja opiskeluhooltoon.

Yhteistyö oppilaan, huoltajan, JOPO-opettajan ja tarvittavien opiskeluhoollon asiantuntijoiden kesken toteutetaan suunnitelmaan kirjattujen toimien mukaisesti. Huoltajan tuki on keskeinen osa oppilaan onnistumista. Opettaja toimii tiiviissä yhteistyössä kaikkien oppilaan koulunkäyntiä tukevien tahojen kanssa.

5.5 Yhteistyö sairaalaopetuksen yhteydessä

Joensuun keskussairaalassa toimiva sairaalaopetusyksikkö tarjoaa opetusta Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen (Siun sote) sairaalahoidossa tai tutkimuksissa oleville esi- ja peruskoululaisille. Opetuksen järjestämisestä vastaa Joensuun kaupungin Nepenmäen koulu.

Yksikkö tarjoaa myös konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua oppilaan omassa koulussa, erityisesti silloin kun oppilaalle suunnitellaan tai toteutetaan vaativia monialaisia tukitoimia. Palvelua voidaan tarjota myös oppilaille, jotka eivät ole erikoissairaanhoidossa.

Konsultatiivisen palvelun tavoitteena on vahvistaa opettajien osaamista, tukea turvallisen oppimisympäristön rakentamista, edistää varhaista tukea koulujen toimintakulttuurissa sekä kehittää moniammatillisen työn rakenteita oppilaiden tukemiseksi.

Opetusjärjestelyt

Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti hänen omassa koulussaan tai esiopetusyksikössään. Opetus ja tukitoimet suunnitellaan oppilaan terveydentilan, pedagogisten tarpeiden ja hoidon vaatimusten mukaisesti. Oppilaalla on oikeus opetussuunnitelman mukaiseen oppimisen ja koulunkäynnin tukeen sekä opiskeluhooltoon, jotka lähettävä koulu tai esiopetusyksikkö järjestävät.

Jos opetus järjestetään sairaalaopetuksessa, siirtyminen toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä huoltajan, opetuksen järjestäjän, sairaalaopetusyksikön ja erikoissairaanhoidon kesken. Ennen siirtopäätöstä kuullaan myös opiskeluhoillon asiantuntijoita.

Sairaalaopetuksessa yhdistyvät opetus, pedagoginen kuntoutus ja tiivis yhteistyö eri toimijoiden välillä. Tavoitteena on tukea oppilaan koulupolkua kokonaisvaltaisesti.

Paluuprosessi sairaalaopetuksesta

Oppilas palaa sairaalaopetuksesta pääsääntöisesti siihen kouluun, jossa hän opiskeli ennen sairaalaopetusta. Paluuta edeltää nivelpalaveri, johon osallistuvat sairaalakoulun ja vastaanottavan koulun opettajat sekä tarvittaessa opiskeluhoillon edustajat. Sairalakoulun opettaja käy oppilaan kanssa tulevassa ryhmässä ennen paluuta. Mahdolliset lisätukitoimet arvioidaan yksilöllisesti.

5.6 Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Kontiolahden kunnassa lasten ja nuorten hyvinvointi perustuu laaja-alaiseen, tavoitteelliseen ja vastuulliseen yhteistyöhön eri toimijoiden kesken. Tavoitteena on rakentaa turvallinen ja osallistava kasvuympäristö, jossa jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus kasvaa, oppia ja voida hyvin.

Oppilaan kasvua, kehitystä ja oppimista tukevien tahojen välinen tiedonvaihto tapahtuu huoltajien suostumuksella. Mikäli oppilasta tukevat koulun ulkopuoliset tahot, kuten lastensuojelu tai erikoissairaanhoido, voidaan tilanteen arvioimiseksi hyödyntää monialaista asiantuntijaryhmää tai verkostotapaamisia, joissa sovi-taan työnjaosta, tukitoimista ja seurannasta.

Lähiympäristön toimijat osana koulu- ja esiopetusyhteisöä

Koulut ja esiopetuksen toimipaikat tekevät aktiivista yhteistyötä paikallisten toimijoiden, kuten vanhempainyhdistysten, nuorisopalveluiden, kulttuuritoimen, seurakunnan, kirjaston ja harrastus- ja vapaa-ajan toimijoiden kanssa. Yhteistyö tukee koulun kasvatustehtävää ja vahvistaa yhteisöllisyyttä. Toiminta suunnitellaan lukuvuoden ja luokkatasojen mukaan oppilaiden hyvinvointia ja osallisuutta tukevaksi.

Vanhempainyhdistykset tukevat muun muassa koulujen luokkaretkitoimintaa ja avustavat kouluilla tapahtumien ja juhlien järjestelyissä. Nuorisopalvelut tekevät yhteistyötä koulujen kanssa erityisesti koulunuorisotyön osalta. Nuorisopalvelut järjestävät kouluilla myös Harrastamisen Suomen mallin kerhotoimintaa, 7. luokan oppilaiden ryhmäytyksiä ja ohjattua välituntitoimintaa. Kulttuuritoimi tekee koulujen kanssa yhteistyötä Koululaisten kulttuuripolku -toiminnan merkeissä, jonka myötä lapset ja nuoret pääsevät tutustumaan taiteen ja kulttuurin eri osa-alueisiin kuten musiikkiin, kirjallisuuteen, tanssitaiteeseen, mediaan ja paikallis-historiaan. Seurakunnat järjestävät koulujen kanssa yhteistyössä aamunavauksia ja kirkkovierailuja. Kirjasto tekee koulujen kanssa yhteistyötä esimerkiksi kirjavinkkauksen ja kirjastoautotoiminnan avulla. Harrastus- ja vapaa-ajan toimijat, kuten erilaiset seurakunnat, järjestöt, yhdistykset ja vapaa sivistystyö, mahdollis-tavat omalta osaltaan lapsille ja nuorille ohjattua vapaa-ajan toimintaa.

Yhteistyö aamu- ja iltapäivätoiminnan kanssa

Koulujen keskeinen yhteistyökumppani on aamu- ja iltapäivätoiminnan palveluntuottaja. Toiminnan tarkoituksena on tukea lapsen kasvua ja kehitystä sekä myös perhettä ja koulua niiden kasvatustehtävässä. Toiminnassa huomioidaan koulun opetussuunnitelma, ja yhteistyötä tehdään myös huoltajien, opetushenkilöstön ja tarvittaessa opiskeluhuollon toimijoiden kanssa.

Yhteistyö viranomaisten kanssa

Kunta tekee yhteistyötä myös viranomaisten, kuten poliisin ja lastensuojelun kanssa. Poliisin kanssa tehtävä yhteistyö painottuu ennaltaehkäisevään Ankkuri-toimintaan, mutta voi sisältää myös koulutusta ja valistusta. Koulu ja esiopetus tekevät myös yhteistyötä poliisin kanssa tilanteissa, joissa oppilaan turvallisuus on vaarantunut tai rikosilmoitus on tehty. Yhteistyötä ohjaavat koulun ja esiopetuksen kriisi- ja turvallisuussuunnitelmat.

Lastensuojelun kanssa tehtävä yhteistyö kohdistuu pääosin heillä asiakassuhteessa olevien oppilaiden verkostoyhteistyöhön. Koulu, esiopetus ja lastensuojelu tekevät yhteistyötä lapsen hyvinvoinnin tukemiseksi ja turvaamiseksi, erityisesti silloin kun herää huoli lapsen kasvuolosuhteista tai kehityksestä. Yhteistyö voi olla ennaltaehkäisevää, tukea antavaa tai liittyä tilanteisiin, joissa lapsi tarvitsee lastensuojelua. Kaikilla viranomaisilla ja viranhaltijoilla, mukaan lukien koulun ja esiopetuksen henkilöstö, on lastensuojelulain mukainen ilmoitusvelvollisuus, jos on syytä epäillä lapsen olevan lastensuojelun tarpeessa. Tämä velvollisuus on ehdoton ja menee salassapitovelvollisuuden edelle.

Yhteistyö erikoissairaanhoidon kanssa

Kouluterveydenhuollossa ja neuvolassa selvitetään oppimiseen ja tunne-elämään liittyviä haasteita silloin, kun moniammatillinen yhteistyö on tarpeen. Aloitteen voivat tehdä huoltajat, opettajat tai opiskeluhoollon työntekijät. Tarvittaessa perustetaan monialainen asiantuntijaryhmä tilanteen ja tuen tarpeen arvioimiseksi.

Koulu- tai neuvolalääkäri arvioi, tarvitaanko erikoissairaanhoidon tutkimuksia vai voidaanko tuki järjestää perustasolla. Arvio tehdään yhteistyössä opetushenkilöstön ja opiskeluhoollon kanssa, huoltajien suostumuksella. Lääkärillä tulee olla käytössään tarvittavat tiedot aiemmista tukitoimista ja tutkimuksista.

Erikoissairaanhoidossa (esim. lastenneurologia, lasten- ja nuorisopsykiatria) tehdään tarvittaessa jatkotutkimuksia ja annetaan lausuntoja opetuksen suunnittelun tueksi. Erikoissairaanhoidoa voidaan myös konsultoida huoltajan luvalla.

5.7 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon periaatteista ja menettelytavoista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille

Koulu ja esiopetus tiedottavat kattavasti ja säännöllisesti opiskeluhoollon käytännöistä sekä palveluihin hakeutumisen periaatteista. Tiedottamisen tavoitteena on lisätä oppilaiden ja huoltajien tietoisuutta opiskeluhoollon tarjoamista tukimuodoista sekä madaltaa kynnystä palveluiden piiriin hakeutumiselle.

Oppilaan ja huoltajan osallisuus opiskeluhoollon prosesseissa sekä suunnitelmallinen yhteistyö kodin ja koulun tai esiopetuksen välillä vahvistavat opiskeluhoollon vaikuttavuutta. Avoin, selkeä ja ajantasainen viestintä edistää sekä yhteisöllistä hyvinvointia että yksilöllisen tuen toteutumista.

Opiskeluhuollon keskeinen työmenetelmä on moniammatillinen konsultaatio, joka mahdollistaa eri asiantuntijatahojen osaamisen yhdistämisen ja tarkoituksenmukaisen tuen tarjoamisen oppilaan tarpeiden mukaisesti.

Opiskeluhoitoryhmä tekee yhteistyötä oppilaskunnan kanssa sekä luokkatasolla että koko koulun tasolla oppilaskunnan hallituksen kautta. Tämän yhteistyön tavoitteena on vahvistaa oppilaiden osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia kouluyhteisön hyvinvoinnin kehittämisessä.

6 SUUNNITELMAT OPPILAIDEN SUOJAAMISEKSI VÄKIVALLALTA, KIU- SAAMISELTA JA HÄIRINNÄLTÄ SEKÄ KRIISISUUNNITELMA

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, joka kattaa fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ja pedagogisen turvallisuuden. Tämän varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua sekä koulujen kanssa sovittuja toimintatapoja.

Kiusaamisen, väkivallan, häirinnän ja syrjinnän ehkäisy ja niihin puuttuminen ovat kaikkien koulu- ja esiopetusyhteisön aikuisten vastuulla. Kouluilla on käytössään yhteisesti sovitut menetelmät, joilla seurataan ja kuvataan näiden ilmiöiden esiintyvyyttä ja kehityssuuntaa.

Yksilötasolla oppilaan hyvä itsetunto, kokemus yhteisöön kuulumisesta ja mahdollisuus vaikuttaa omaan ympäristöönsä suojaavat syrjäytymiseltä sekä kiusaamiselta, häirinnältä ja väkivallalta. Yhteisötasolla ennaltaehkäisevän työn perustana on koulun toimintakulttuuri, joka on tukeva, hyväksyvä, osallistava ja kohtaava – ja joka huomioi myös huoltajat.

Kontiolahden kunnan esi- ja perusopetuksessa on sovittu toimintatavoista kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisyyn sekä äkillisiin kriiseihin, uhka- ja vaaratilanteisiin liittyen. Koulujen ja esiopetuksen toimipaikkojen suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä turvallisuus- ja kriisisuunnitelmat laaditaan yksikkökohtaisesti yhteisen suunnitelmarungon pohjalta. Edellisten lisäksi myös muut lakisääteiset suunnitelmat, kuten yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmat, päivitetään säännöllisesti tai tarvittaessa. Henkilökunta perehtyy suunnitelmiin syyslukukauden alussa yksikkökohtaisesti sovitulla tavalla.

LIITTEET

Liite 1 Kontiolahden perusopetuksen läsnäolomalli

Liite 2 Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön lopettamisen tuen mallit

Liite 3 Suostumuslomake yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon

Liite 4 Lääkehoidon suunnitelma

Liite 5 Ilmoituskaavake erityisruokavalion tarpeesta eettisin ja uskonnollisin syin

KONTIOLAHTI

**Kontiolahden perusopetuksen läsnäolon
tukemisen ja poissaolojen ennaltaehkäisyyn malli**

Läsnäoloa tukeva
toimintakulttuuri
Kontiolahden perusopetuksen
kouluissa seudullisen
opetussuunnitelman
mukaisesti

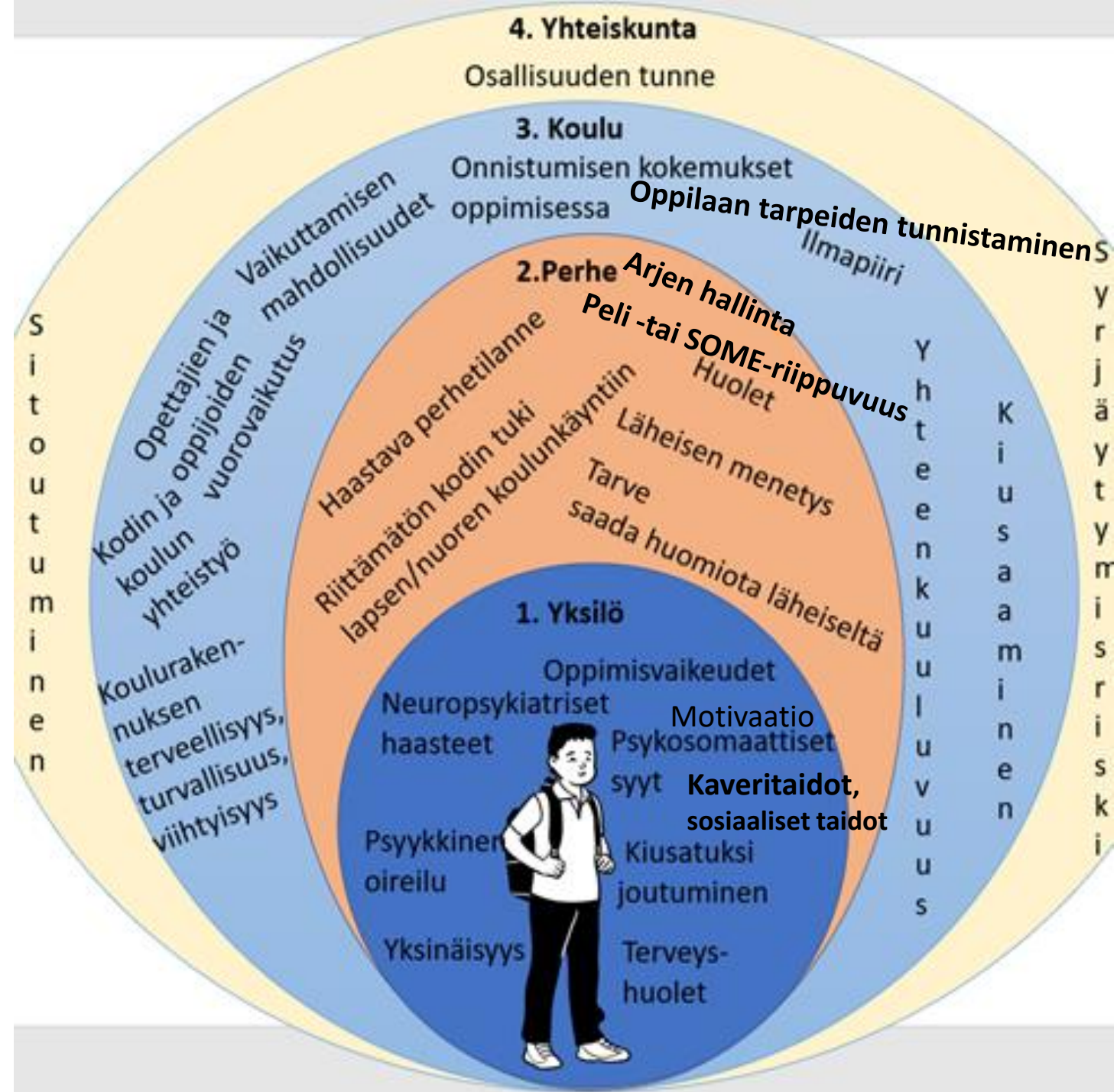
Kussakin koulussa oltava
suunnitelma läsnäolon
tukemiseksi

Vuorovaikutus- ja
tunnetaitojen opettaminen

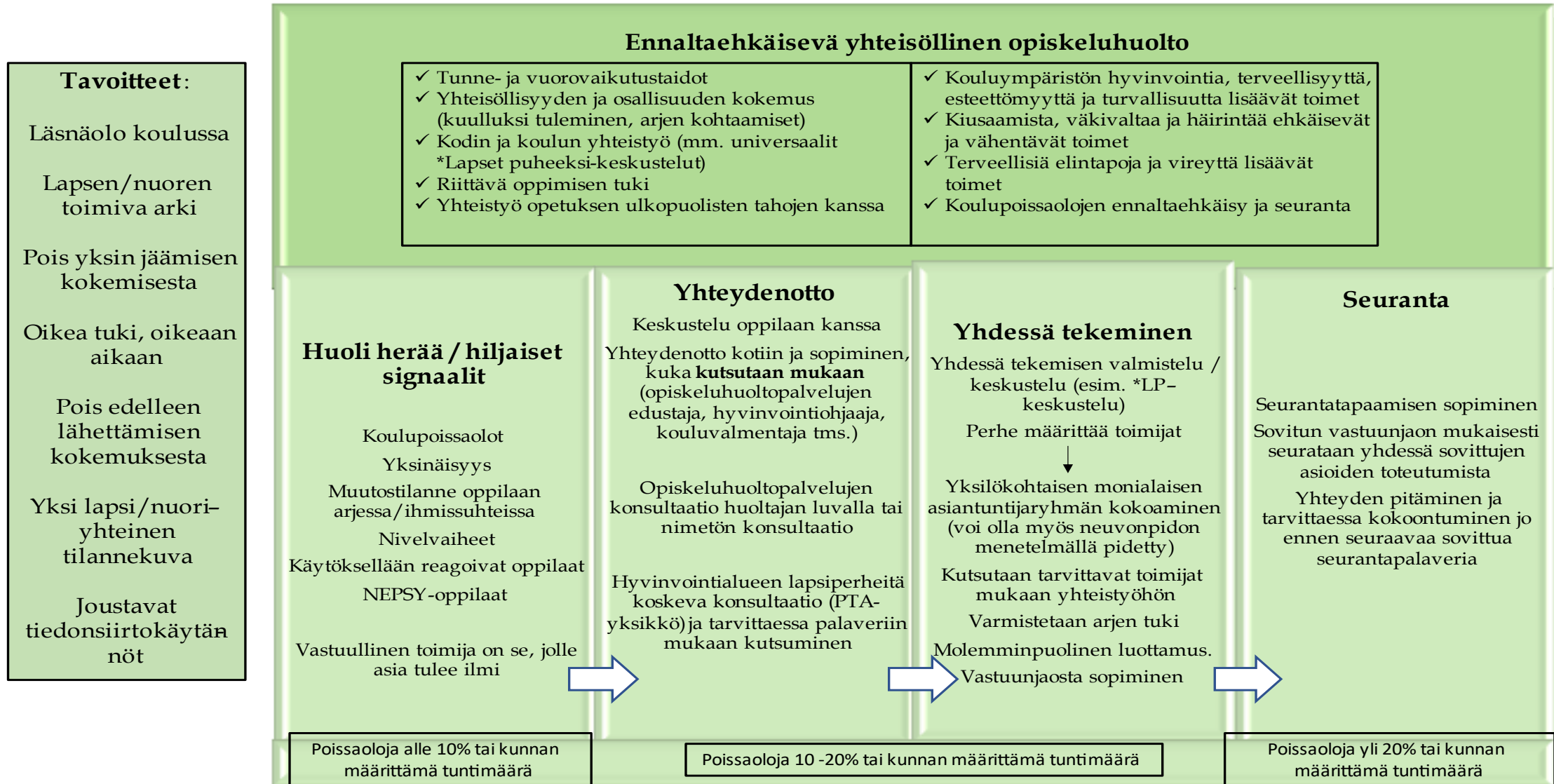

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin kokonaisuus kouluarjessa – poissaolot hyvinvoinnin indikaattorina

- Poissaolot ovat aina seuraus jostakin ja siksi on tärkeää, että syyt poissaolojen taustalla selvitetään.
- Huolta herättäviä poissaoloja ovat kaikki luvattomat ja epäselvät poissaolot, poissaolojen toistuvuus tietyn viikonpäivän tai oppiaineen kohdalla sekä pitkäkestoiset sairauspoissaolot. Huomiota tulee kiinnittää yksittäisen oppilaan kohdalla myös toistuvaan myöhästelyyn sekä kesken päivän tapahtuviin koulusta poistumisiin

- Oppilaan läsnäolon tukemiseksi sekä poissaolojen seuraamiseksi ja niihin puuttumiseksi on laadittu seudullisesti suositeltava toimintamalli (OPS luku 5)

Huolitsekkaukset vähintään neljännesvuosittain

- Poissaolojen prosenttiosuuksia tulee seurata aktiivisesti ja vähintään neljännesvuosittain: tarkastusajankohdat syys-, joului-, talvi- sekä kesälomaan mennessä
- **Poissaoloihin reagoidaan kuitenkin välittömästi, jos oppilaan poissaoloraja täyttyy**
- LO vertaa oppilaiden Wilman poissaolotilastoa olevan taulukon luokkakohtaiseen poissaolotuntien prosenttiosuuksiin

Poissaolotuntien prosenttiosuudet

1. ja 2. luokka, vuodessa koulupäiviä on 190 ja oppitunteja on noin 798

	syyslomaan mennessä	joululomaan mennessä	talvilomaan mennessä	kesälomaan mennessä
oppitunnit yht.	189	378	546	798
yli 40 %	76-	151-	218-	319-
30–39 %	<u>57-75</u>	<u>114-150</u>	<u>164-217</u>	<u>240-318</u>
20–29 %	<u>38-56</u>	<u>76-113</u>	<u>109-163</u>	<u>160-239</u>
10–19 %	<u>19-37</u>	<u>38-75</u>	<u>55-108</u>	<u>80-159</u>
0–9 %	<u>0-18</u>	<u>0-37</u>	<u>0-54</u>	<u>0-79</u>

3. luokka, vuodessa koulupäiviä on 190 ja oppitunteja on noin 836

	syyslomaan mennessä	joululomaan mennessä	talvilomaan mennessä	kesälomaan mennessä
oppitunnit yht.	198	396	572	836
yli 40 %	80-	159-	229-	334-
30–39 %	<u>60-79</u>	<u>119-158</u>	<u>172-228</u>	<u>251-333</u>
20–29 %	<u>40-59</u>	<u>80-118</u>	<u>114-171</u>	<u>167-250</u>
10–19 %	<u>20-39</u>	<u>40-79</u>	<u>57-113</u>	<u>84-166</u>
0–9 %	<u>0-19</u>	<u>0-39</u>	<u>0-56</u>	<u>0-83</u>

✚ **4. luokka**, vuodessa koulupäiviä on 190 ja oppitunteja on noin 912

	syyslomaan mennessä	joululomaan mennessä	talvilomaan mennessä	kesälomaan mennessä
oppitunnit yht.	216	432	624	912
yli 40 %	86-	173-	250-	365-
30–39 %	<u>65-85</u>	<u>130-172</u>	<u>187-249</u>	<u>274-364</u>
20–29 %	<u>43-64</u>	<u>86-129</u>	<u>125-186</u>	<u>182-273</u>
10–19 %	<u>22-42</u>	<u>43-85</u>	<u>62-124</u>	<u>91-181</u>
0–9 %	<u>0-21</u>	<u>0-42</u>	<u>0-61</u>	<u>0-90</u>

✚ **5. ja 6. luokka**, vuodessa koulupäiviä on 190 ja oppitunteja on noin 950

	syyslomaan mennessä	joululomaan mennessä	talvilomaan mennessä	kesälomaan mennessä
oppitunnit yht.	225	450	650	950
yli 40 %	90-	180-	260-	380-
30–39 %	<u>68-89</u>	<u>135-179</u>	<u>195-259</u>	<u>285-379</u>
20–29 %	<u>45-67</u>	<u>90-134</u>	<u>130-194</u>	<u>190-284</u>
10–19 %	<u>23-44</u>	<u>45-89</u>	<u>65-129</u>	<u>95-189</u>
0–9 %	<u>0-22</u>	<u>0-44</u>	<u>0-64</u>	<u>0-94</u>

7.-9. luokat, vuodessa koulupäiviä on 190 ja oppitunteja on noin 1140

	syyslomaan mennessä	joululomaan mennessä	talvilomaan mennessä	kesälomaan mennessä
oppitunnit yht.	270	540	780	1140
yli 40 %	108-	216-	312-	456-
30–39 %	<u>80-107</u>	<u>162-215</u>	<u>234-311</u>	<u>342-455</u>
20–29 %	<u>53-79</u>	<u>108-161</u>	<u>156-233</u>	<u>228-341</u>
10–19 %	<u>27-52</u>	<u>54-107</u>	<u>78-155</u>	<u>114-227</u>
0–9 %	<u>0-26</u>	<u>0-53</u>	<u>0-77</u>	<u>0-113</u>

Kontiolahtien perusopetuksen POISSAOLOMALLI

PYSÄHDYN-KUUNTELEN-SELVITÄN

Haluttomuus tulla kouluun
Huolestuttavat muutokset oppilaan käyttäytymisessä
Toistuvat myöhästelyt
Poistuminen kesken oppitunnin tai koulupäivän
Oppilas on koulussa, muttei oppitunneilla
Luvattomat poissaolot

Selvittämättömät poissaolot tai puutteelliset poissaoloselvitykset
Toistuvat poissaolot samasta oppiaineesta tai tiettyinä viikonpäivinä
Toistuvat pitkäkestoiset poissaolot

Poissaoloja < 10 % - hiljaiset signaalit*

- LO selvittää poissaoloja keskustelemalla oppilaan ja huoltajan kanssa
- LO seuraa oppimisen etenemistä, tunnistaa heikkojakin huolignaaleja tai oppimisvaikeuksia ja arvioi tuen tarvetta
- LO konsultoi erityisopettajaa ja tarvittaessa opiskeluhoitohenkilöstöä, jos oppilasta, oppimisesta tai koulunkäynnin etenemisestä on huolta
- LO sopii tarvittaessa tukitoimet ja tilanteen seuranta-ajankohdan oppilaan ja huoltajan kanssa
- LO kuittaa Wilmaan poissaoloilmoituksen

Poissaoloja 10-20%*

- LO selvittää poissaoloja keskustelemalla uudelleen oppilaan ja huoltajan kanssa sekä sopii tukitoimet ja seuranta-ajankohdan; LO voi pyytää perhekeskusmallin mukaisesti työparin keskusteluun SiunSoten toimijoista tai koulun henkilökunnasta
- LO voi käydä Lapset puheeksi -keskustelun
- LO pyytää tarvittaessa luvan yksilökohtaiseen monialaiseen palaveriin
- LO konsultoi tarvittaessa opiskeluhoitopalveluita
- LO kutsuu tarvittaessa koolle monialaisen asiantuntijaryhmän. Palaverissa selvitetään poissaolon taustalla olevia syitä, sovitaan tukitoimista ja tarkastetaan pedagogisen tuen taso sekä sovitaan seuranta-ajankohta ja vastuuhenkilö
- LO kuittaa Wilmaan poissaoloilmoituksen

Poissaoloja yli 20%*

- LO selvittää poissaoloja keskustelemalla uudelleen oppilaan ja huoltajan kanssa sekä pyytää tarvittaessa luvan yksilökohtaiseen monialaiseen palaveriin
- LO voi pyytää perhekeskusmallin mukaisesti työparin keskusteluun SiunSoten toimijoista
- LO kutsuu koolle monialaisen asiantuntijaryhmän. Palaverissa selvitetään poissaolon taustalla olevia syitä, sovitaan tukitoimista ja tarkastetaan pedagogisen tuen taso sekä sovitaan seuranta-ajankohta ja prosessin vastuuhenkilö. Tarvittaessa kutsutaan palaveriin ulkopuolisia toimijoita.
- LO tekee tarvittaessa sosiaalihoitolaik mukaisen yhteydenoton palvelun tarpeen arvioimiseksi** tai lastensuojeluilmoituksen**
- LO kuittaa Wilmaan poissaoloilmoituksen

*) poissaolojen laskennassa huomioidaan kaikki poissaolot

***)Yhteydenotto sosiaalihoitoon palvelun tarpeen arvioinnista edellyttää oppilaan tai huoltajan suostumuksen.

Lastensuojeluilmoitus suositellaan tehtäväksi yhteistyössä huoltajan kanssa.

Poissaolomallissa lähteenä ja tukena:

- Vantaan kaupungin koulu kaikille –malli, Koulukunnossa.fi
- Jyväskylän kaupungin poissaolomalli
- Liperin kunnan Koulussa läsnäolomalli

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön lopettamisen tuen mallit

- Mallit tulevat käyttöön 29.10.2024 jälkeen
- Mallit tuotettu Eheä-hankkeessa vuonna 2024
- Mallit tehty yhteistyössä Pohjois-Karjalan hyvinvointialue -Siun soten koulu- ja opiskeluterveydenhuollon ammattilaisten sekä Syöpäjärjestöjen kanssa.

EHEÄ

Siun
SOTE
POHJOIS-KARJALAN
HYVINVOINTIALUE

POHJOIS-KARJALAN
SYÖPÄYHDISTYS

Yläkoulun oppilaan tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön lopettamisen tuen malli

Tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön säännöllinen puheeksiottaminen ehkäisevän päihdetyön polun toimintamallin sovituisissa kontaktipisteissä, sekä tarvittaessa

EPT kontaktipisteet [Ehkäisevä päihdetyö - Siun sote palveluketjut](#)

On kokeillut tai käyttää tupakka- tai nikotiinituotteita

- Muutokseen motivointi
- Kontrollikäynnin varaaminen
- Ohjaus oikean tiedon pariin

Tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä koulupäivän aikana

Koulun aikuinen ottaa tilanteen puheeksi ja lähettää huoltajille Wilma-viestin (*Erillinen Wilma-viestipohja*)

- Oppilas varaa itse tai huoltajien kanssa ajan tarvittaessa terveydenhoitajalle

Tupakka- tai nikotiinituotteiden käyttöä

- Oppilas varaa itse tai huoltajien kanssa ajan terveydenhoitajalle

Tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön lopettamisen tuen kontrollikäynti

Tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön tilanteen tarkempi kartoittaminen ja hoidon tarpeen arviointi.

→ **Yksilöllisesti sovittu jatkosuunnitelma**

Yksilöllinen jatkosuunnitelma

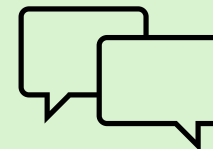
Esim. Tarvittaessa uusi kontrollikäynti tai muu jatkosuunnitelma

Yläkoulussa havaittu tupakka- tai nikotiinituotteiden käyttö

Jos koulun oppilas on käyttänyt tupakka- tai nikotiinituotteita koulupäivän aikana.

1. Tapahtuman havainnut aikuinen ottaa käytön puheeksi nuoren kanssa ja ohjaa nuorta oikean tiedon pariin. Nuorelle kerrotaan, että koulun terveydenhoitajalta on tarvittaessa saatavilla apua ja tukea tupakka- ja nikotiinituotteiden lopettamiseen.

- Nikotiinituotteiden käyttö otetaan puheeksi ja ilmaistaan nuorelle, että halutaan tarjota tietoa ja tukea lopettamiseen.
- Mikäli nuori lähtee keskustelemaan asiasta, kuunnellaan ja motivoidaan häntä muutokseen.
- Nuorelle voi kertoa, että lisätietoa löytyy [Fressis](#) verkkosivuilta.

2. Tapahtuman havainnut aikuinen lähettää huoltajille Wilma-viestin ja suosittelee käymään aiheesta keskustelua kotona.

- Alla Wilma-viestipohja, jota voitte muokata omaan käyttöönne sopivaksi ja etsiköidä haluamallanne tavalla.

Lisätietoja oppilaan kanssa käytävän lyhyen keskustelun tueksi: [Puheeksi ottaminen ja lopettamisen tukeminen / Oppilaitos | FressisEdu](#)

Lisätietoa tupakka- ja nikotiinituotteista: [THL tupakkatuotteet ja sähkösavuke](#) ja [Uudet nikotiinituotteet - THL](#)

Nuorene on käyttänyt nikotiinituotteita koulupäivän aikana.

Olemme käsitelleet tilannetta koululla ja toivomme, että keskustellette tapahtuneesta myös kotona.

Tiesitkö, että nikotiini vaikuttaa kasvavan nuoren aivojen kehitykseen ja säännöllisestä käytöstä voi jäädä jopa pysyviä muutoksia aivojen toimintaan? Nikotiinin käyttö voi aiheuttaa esimerkiksi keskittymisvaikeuksia, ahdistuneisuutta sekä heikentää unenlaatua. Mikään nikotiinituote ei ole haitaton. Nikotiini on riippuvuutta aiheuttava aine ja uusien nikotiinituotteiden nikotiinimäärät saattavat olla suuriakin ja tämän vuoksi osa nuorista voi kokea vaikeuksia lopettamisessa jo vähäisen käytön jälkeen. **Nikotiiniton sähkösavuke ei ole vaaraton**, vaan voi sisältää esimerkiksi terveydelle haitallisia makuja ja tuoksuja valmistamiseen tarvittavia kemikaaleja, joita ei ole tarkoitettu hengitettäväksi. Nesteistä on myös löytynyt raskasmetalleja, joita irtoaa nesteitä kuumentavasta metallivastuksesta.

Toivomme, että kannustatte kotona nuortanne tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön lopettamiseen. Perheen tuki lopettamisessa on tärkeää. Tarvittaessa apua lopettamiseen on saatavilla koulun terveydenhoitajalta.

Keskustelun tueksi voitte pyytää nuorta täyttämään HONC-testin, joka arvioi nikotiiniriippuvuusoireita: [HONC-testi](#)

Tukea kotona käytävään keskusteluun löytyy: [Puheeksi ottaminen ja lopettamisen tukeminen | FressisEdu](#)

Lisätietoa uusista tupakka- ja nikotiinituotteista: [Uudet nikotiinituotteet - THL](#)

Ladattava esite: [Nikotiini ja nuoret](#)

Toisen asteen opiskelijan tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön lopettamisen tuen malli

Tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön säännöllinen puheeksiottaminen ehkäisevän päihdetyön polun toimintamallin sovitussa kontaktipisteissä, sekä tarvittaessa

EPT kontaktipisteet

[Ehkäisevä päihdetyö - Siun sote palveluketjut](#)

Käyttää tupakka- tai nikotiinituotteita

→ Muutokseen motivointi

→ Seurantapuhelun tai -käynnin varaaminen

→ Ohjaus oikean tiedon pariin

Tupakka- tai nikotiinituotteiden käyttöä

→Varaa itse ajan terveydenhoitajalle

Tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön lopettamisen tuen seurantapuhelu tai -käynti

Tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön tilanteen tarkempi kartoittaminen ja hoidon tarpeen arviointi.

→Yksilöllisesti sovittu jatkosuunnitelma

Itsenäinen työskentely ja sovittu seurantapuhelu tai -käynti

Lopettamissuunnitelman mukaisten palvelujen käyttö muutoksen tukena. Esim. Erovirasto-sovellus tai 28 päivää ilman -tukipalvelu

Terveydenhoitajan yksilöohjaus

Lisätietoja:

Ellinoora Ojala
Ennaltaehkäisevän päihdetyön asiantuntija
Pohjois-Karjan hyvinvointialue- Siunsote
ellinoora.ojala@siunsote.fi

Hanna Karvinen (ad. 31.8.2025)
Terveysten edistämisen asiantuntija
hanna.karvinen@pksy.fi

EHEÄ

Siun
SOTE
POHJOIS-KARJALAN
HYVINVOINTIALUE

POHJOIS-KARJALAN
SYÖPÄYHDISTYS

HUOLTAJIEN / OPPILAAAN SUOSTUMUS MONIALAISEN ASiantuntijaryhmän KOKOONTUMISEEN

Suostumme / emme suostu siihen, että lapsemme

_____ asiassa kutsutaan koolle monialainen yksilökohtainen asiantuntijaryhmä. Asiantuntijaryhmän kokoontuminen perustuu Oppilas ja opiskelijahuoltolakiin 1287/2013 19.1§ ja 19.2§

Koollekutsuja: _____ puh. _____

Kokoontumisen ajankohta: _____

Kokoontumisessa käsiteltävä asia:

Ryhmään saavat osallistua	Nimi	Kyllä	Ei
lastentarhanopettaja/ luokanopettaja/ohjaaja			
erityislastentarhan-/ erityisopettaja			
oppilaanohjaaja			
neuvola-/ kouluterveydenhoitaja			
kuraattori/sosiaali-/perheohjaaja			
sosiaalityöntekijä			
perheneuvolan työntekijä			
psykologi			
muu henkilö			

_____ / _____ 20__

_____ Huoltajan allekirjoitus

_____ Huoltajan allekirjoitus

_____ Oppilaan allekirjoitus

6.8.2018

Lääkehoitosuunnitelma

Perusopetus

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
2. Lääkehoidon sisältö ja toimintatavat	4
3. Osaamisen varmistaminen ja ylläpito	5
Lupakäytännöt	5
Lääkehoitolupien dokumentointi	6
PKV-lääkehoidon osaamisvaatimukset	7
Osaamisen varmistaminen	7
Yksikkökohtaiset lääkkeet, joita voi antaa ilman lääkärin määräystä	7
4. Henkilöstön vastuut, velvollisuudet ja työnjako	7
Yksikön esimies perusopetuksessa	7
Lasta hoitava lääkäri	8
Perusopetuksen työntekijä, jolla on lääkehoidon koulutusta	8
Perusopetuksen työntekijä, jolla ei ole lääkehoidon koulutusta	8
Määräaikainen henkilöstö	8
Opiskelija harjoittelijana	8
Opiskelijat tilapäisesti työntekijänä	9
5. Lääkehuolto	9
6. Lääkkeiden jakaminen ja antaminen	10
7. Dokumentointi ja tiedottaminen	10
8. Seuranta ja palautejärjestelmät	10
LÄHTEET	11
LIITE 1 Allergia/astmaa sairastavan lapsen lääkehoito	
LIITE 2 Erityisruokavalioilmoitus koulussa	
LIITE 3 Epilepsiaa sairastavan lapsen lääkehoito	
LIITE 4 Diabetesta sairastavan lapsen lääkehoito	
LIITE 5 Lääkehoidon passi	
LIITE 6 Lapsen yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma	
LIITE 7 Henkilökunnan perehdytys ja lupa lapsen lääkehoitoon	
LIITE 8 Lääkkeen antaminen perusopetuksessa	
LIITE 9 Lääkehoidon prosessi	

Laatijat	Liisa Karikko, ylihoitaja Raija Lappalainen, osastonhoitaja
Tarkastaja	Sari Hietala, toimialueylihoitaja
Hyväksyjä	Sanni Penttilä, apulaisylilääkäri

1. Johdanto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on laatinut ”Turvallinen lääkehoito - Opas lääkehoitosuunnitelman tekemiseen sosiaali- ja terveydenhuollossa” oppaan (THL 14/2015) julkisille terveydenhuollon toimintayksiköille sekä muille lääkehoitoa toteuttaville yksiköille. Oppaalla pyritään yhtenäistämään lääkehoidon toteuttamisen periaatteet, määrittelemään toimintayksiköille vähimmäisvaatimukset lääkehoidon turvallisesta toteuttamisesta sekä selkeytetään johdon ja työntekijöiden vastuut.

Oppaassa on suositukset myös sellaisia toimintayksiköitä varten, joiden perustehtävään lääkehoidon toteuttaminen ei kuulu, mutta joissa saatetaan joutua toteuttamaan lääkehoitoa. Tällaisia yksiköitä ovat esimerkiksi koulut. Lääkehoitoa koskevat yleiset ohjeet ja periaatteet ovat samat kaikille kunnan perusopetuksen julkisille ja yksityisille toimintayksiköille. Pääsääntö on, että lääkehoidon toteuttaminen on terveydenhuollon ammattihenkilön toimintaa ja että lääkehoitoon koulutetun terveydenhuollon ammattihenkilön, kuten lähihoitajan, tulisi toteuttaa lääkärin määräämä lääkehoito.

Siun soten Turvallinen lääkehoito- työryhmä on julkaissut Lääkehoidon oppaan (versio 8.1, 3.5.2018) koskemaan koko Siun soten aluetta. Siinä määritellään koko kuntayhtymää koskevat ja kaikille yhteiset osaamisen varmistamiseen, vastuisiin, velvollisuuksiin ja työnjakoon, lupakäytäntöihin, lääkehuoltoon, lääkkeiden antamiseen ja jakamiseen, potilaiden ja asiakkaiden neuvontaan, lääkehoidon vaikuttavuuden arviointiin, dokumentointiin sekä seuranta- ja palautejärjestelmiin kuuluvat linjaukset. Siun sote laatii lääkehoitosuunnitelman alueensa perusopetuksen osalta.

Siun sote on laatinut perusopetuksen lääkehoitosuunnitelman työryhmässä, johon ovat osallistuneet Siun soten perhe- ja sosiaalipalveluista Joensuun opiskelijahuollosta osastonhoitaja Raija Lappalainen ja ylihoitaja Liisa Karikko. Toimialueylihoitaja Sari Hietala on tarkistanut perusopetuksen lääkehoitosuunnitelman ennen lääkehoitosuunnitelman hyväksymistä. Perusopetuksen lääkehoitosuunnitelman hyväksyy Siun soten perhepalvelujen apulaisylilääkäri Sanni Penttilä.

2. Lääkehoidon sisältö ja toimintatavat

Perusopetuksen lääkehoitosuunnitelma sisältää yleiset perusopetuksessa toteutettavaan lääkehoitoon liittyvät linjaukset. Tämän lisäksi jokainen oppilaitos kuvaa oman lääkehoidon prosessinsa ja siihen kuuluvat käytännön toimintaa koskevat ohjeet.

Perusopetuksen lääkehoitosuunnitelma sisältää tiedon siitä, kuka Siun soten opiskelijahuollossa on kunkin alueen koulujen yhteyshenkilö ja vastaa lääkehoitosuunnitelman toteuttamiseen liittyvästä perehdytyksen järjestämisestä sitä tarvitseville perusopetuksen työntekijöille.

Työpaikkakohtainen lääkehoitosuunnitelma vähentää virheen riskiä ja selkeyttää eri henkilöstöryhmien työnjakoa. Lääkehoidon organisointi perusopetuksessa tulee tapahtua suunnitelmallisesti aina oppilaskohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan saakka. Lääkehoitoon osallistuvien henkilöiden osaaminen ja saatavilla olo tulee varmistaa koko perusopetuksen toiminta-ajan silloin, kun yksikössä on lääkehoitoa tarvitseva oppilas. Vastuu osaamisesta ja työvuorosuunnittelusta on toimintayksiköllä. On huolehdittava siitä, että yksiköissä on riittävä määrä lääkehoidon osaamisen hallitsevaa henkilöstöä myös henkilöstön sairauspoissaolojen ja loma-aikojen turvallisen lääkehoidon toteuttamisen mahdollistamisen kannalta.

Oppilaiden lääkehoidosta vastaavat vanhemmat ja oppilas itse oman kehitystasonsa mukaisesti. Koulun lääkehoitoon liittyvät toimintamallit kuvataan koulu- ja oppilaitoskohtaisesti oppilas- ja opiskelijahuoltosuunnitelmassa. Osana tätä kokonaisuutta tulee kuvata oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa.

Kun oppilaalla ilmenee lääkehoitoa vaativa sairaus tai kun kouluun on tulossa säännöllistä lääkehoitoa tarvitseva oppilas, vanhempien on huolehdittava siitä, että lääkehoidon toteuttamisesta sovitaan yhdessä terveys- ja opetustoimen henkilöstön kanssa. Sovittaviin asioihin kuuluvat lääkityksen toteuttaja sekä tämän varahenkilö ja heidän tarvitsemansa perehdytys, erityistilanteisiin varautuminen, ensiapukäytännöt sekä työnjako ja vastuut koulun toimijoiden, vanhempien ja oppilaan kesken. Samalla sovitaan myös siitä, kuka vastaa oppilaan lääkehoidon toteutuksesta (esim. kuka henkilökunnasta mittaa verensokerin ja ruoka-annokset ja hoitaa insuliinin annostelun) ja kuka on varahenkilö.

Perusopetuksen johto vastaa siitä, että lääkehoidon toteuttaminen järjestetään asianmukaisesti. Pitkäaikaissairaiden lasten hoidon koordinoivastuu on terveydenhuollolla. Vanhempien, perusopetuksen henkilöstön ja oppilaan hoidosta vastaavan lääkärin (tai lääkärin valtuuttaman muun terveydenhuollon ammattihenkilön) kanssa sovitut asiat kirjataan oppilaan hyvinvointisuunnitelmaan.

Oppilaille ei pääsääntöisesti anneta koulupäivän aikana muita kuin välttämättömiä lääkkeitä. Perusopetuksen lääkehoitosuunnitelmassa tulee määritellä, miten lyhytaikainen lääkitys toteutetaan tarvittaessa. Perusopetuksen johdon on huolehdittava, että henkilökunta on saanut tarpeenmukaisen

perehdytyksen ja mahdollisen lisäkoulutuksen oppilaan lääkehoitoon. Pelkän lääkehoidon toteuttamisen lisäksi henkilöstön on ymmärrettävä lääkehoidon merkitys osana hoidon kokonaisuutta.

Jos perusopetuksessa on erityisen hoidon ja kasvatuksen tarpeessa olevia oppilaita, se on otettava huomioon perusopetuksen resursoinnissa eli hoito- ja kasvatustehtävään osallistuvien henkilöiden lukumäärässä, jollei koulussa ole oppilaille erityistä avustajaa. Tapauskohtaisesti tulee arvioida, onko lääkehoitoa tarvitseva oppilas lain tarkoittama erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitseva. Esimerkiksi insuliinihoitoa tarvitseva oppilas vaatii perusopetuksen henkilöstöltä koko koulupäivän ajan erityistä huomiota ja seurantaa. Erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitseva tulee huomioida esimerkiksi henkilöstömitoituksessa. Edellä kuvattuja periaatteita noudatetaan myös esiopetuksessa sekä aamu- ja iltapäivähoidossa.

3. Osaamisen varmistaminen ja ylläpito

Lupakäytännöt

Pääsääntö on, että lääkehoidon toteuttaminen on terveydenhuollon ammattihenkilön toimintaa ja että lääkehoitoon koulutetun terveydenhuollon ammattihenkilön, kuten lähihoitajan, tulisi toteuttaa lääkärin oppilaalle määräämä lääkehoito. Lääkehoitoon kouluttamaton henkilöstö voi saada luvan oppilas- ja lääkekohtaiseen lääkehoitoon, kun hän on saanut perehdytyksen oppilaan sairauteen ja ko. lääkkeeseen ja sen antotapaan sekä sopinut asiasta myös vanhempien kanssa. Työnantajan tulee järjestää perusopetuksen työntekijöille lääkehoidosta tarvittaessa perehdytystä ja lisäkoulutusta.

Koska esimerkiksi injektioiden antaminen ihon alle on vaativaa lääkehoitoa, se edellyttää myös lähihoitajan osaamisen varmistamista näytöllä ja perehdytystä ja lisäkoulutusta. Näytön ottaa vastaan lääkehoitoon koulutuksen saanut, kokenut laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö, joka voi olla esimerkiksi terveyskeskuksen tai sairauden seurannasta vastaavan erikoissairaanhoidon sairaanhoitaja.

Diabeteksen insuliinihoitoon liittyvästä koulutuksesta ja perehdytyksestä vastaa oppilaan hoitovastuussa oleva erikoissairaanhoidon yksikkö. On tärkeää, että diabeetikkojen perusopetuksessa tapahtuvan hoidon toteuttamisessa huomioidaan diabetesosaamisen jatkuvuus. Mikäli henkilökunta tai oppilaan luokka vaihtuu, toteutetaan uusien työntekijöiden koulutus pääsääntöisesti lasten- ja nuortentautien poliklinikalla. Astma- ja allergialääkkeiden sekä epilepsialääkkeiden käytön opastavat vanhemmat. Tarvittaessa voidaan pyytää ohjausta lasten- ja nuortentautien poliklinikalla.

Lääkehoidon osaamiseen liittyvät lisäkoulutukset ja luvat koostuvat LOVE- verkko-teoriaopinnoista, verkkotentistä ja käytännön näytöistä. Lisäkoulutuksen järjestäjä vastaa lääkehoidon koulutuksen laadusta ja laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö näytön vastaanottamisesta. Näytön vastaanottaja vastaa lääkehoidon osaamisen varmistamisesta.

Lääkehoidon toteuttamiseen tarvittavat verkko-opinnot suoritetaan omassa työyksikössä Moodle-oppimisympäristössä (www.verkkarit.fi), jossa lääkehoidon osaamisen kokonaisuus on nimeltään LOVE (lääkehoidon osaaminen verkossa). Siun Soten Koulutusyksikkö vastaa verkkokurssien hallinnoinnista ja antaa lisätietoa lupakäytännöistä. Verkko-oppimisympäristöön kirjaututaan Pohjois-Karjalan Tietotekniikkakeskus Oy hallinnoimilla MAD- tunnuksilla.

Siun Sotessa verkko-opintojen yhteyshenkilöinä toimivat koulutusyksikön työntekijät, (koulutus@siunsote.fi), joilta saa tietoa yleisistä tenttipäivistä.

Jokaiselle perusopetuksessa lääkehoitoon osallistuville suositellaan MiniLOP-teoria ja -tentti osioiden ja/tai LOKKI-osion suorittamista LOVE-kokonaisuudesta. Lääkehoitoon koulutuksen saaneille, kuten lähihoitajat, suositellaan LOP-teorian sekä lääkelaskujen opiskelua ja tenttimistä LOVE- kokonaisuudesta. PKV-lääkehoitoon osallistuville suositellaan suoritettavaksi erillinen lisäosio LOVE-kokonaisuudesta.

Teorian ja tentin suoritus on voimassa 5 vuotta allekirjoituspäivämäärästä, jonka jälkeen on suoritettava teoria ja tentit uudelleen. Näyttöjä ei tarvitse antaa uudestaan, ellei erityinen tarve sitä vaadi (esim. pitkä poissaolo, osaamisvaje, harvoin tehtävä työtehtävä, lääkehoidon virheet jne).

Injektiot ihon alle (s.c.) vaativat näytön ja kirjallisen luvan. Näytön vastaanottaa ja luvan myöntää terveydenhuollon ammattihenkilö oppilaan hoitovastuussa olevassa terveydenhuollon yksikössä. S.c. lupa on voimassa 5 vuotta. Tarvittaessa näytöt: koulutus@siunsote.fi

Tablettilääkityksen sekä inhaloitavien lääkkeiden antamisen edellytyksenä on perehtyminen oppilaan lääkehoitoon sekä lääkkeiden antamisesta suoritettu näyttö tai muu varmistus lääkkeen antamisen osaamisesta.

Adrenaliini-injektori (Epipen ja Jext) on tarkoitettu maallikkokäyttöön. Anafylaksiassa adrenaliini on hengen pelastava hoito, jota ei tule epäröidä antaa. Adrenaali-injektorin käyttö ei edellytä kirjallista lupaa ja näyttöä. Anafylaksian hoidosta löytyy hyvä koulutusvideo osoitteesta: <https://vimeo.com/141512797>.

Lääkehoitoperehdytys ja lupa on aina oppilaskohtainen.

Lääkehoitolupien dokumentointi

Oppilaskohtainen perehdytys kirjataan oppilaan henkilökohtaisen lääkehoitosuunnitelman. Mallipohjat oppilaskohtaisesta lääkehoitosuunnitelmasta (LIITE 6) sekä perehdytys- ja lupalomakkeesta (LIITE 7).

Lääkehoidon passi löytyy tämän asiakirjan liitteistä, jokainen organisaatio huolehtii itse opintojen dokumentoinnista (LIITE 5). Tenttisuoritukset ja tarvittavat näytöt kirjataan lääkehoidon passiin.

PKV-lääkehoidon osaamisvaatimukset

PKV-lääkehoitoa ei pääsääntöisesti toteuteta perusopetuksessa. Poikkeustilanteissa voi kyseeseen tulla tarkkaavaisuushäiriölääkitys (ADHD), jolloin työntekijän osaaminen varmistetaan oppilaskohtaisella perehdytyksellä ja lupamenettelyllä (kts. lupakäytännöt).

Osaamisen varmistaminen

Perusopetuksen esimies huolehtii siitä, että kaikilla lääkehoitoon osallistuvilla on tarvittava lupa kunnossa. Tarvittaessa perusopetuksen esimies huolehtii lisäkoulutuksen pyytämisestä ja järjestämisestä.

Yksikkökohtaiset lääkkeet, joita voi antaa ilman lääkärin määräystä

- ei ole käytössä

4. Henkilöstön vastuut, velvollisuudet ja työnjako

Jokainen lääkehoitoa toteuttava tai siihen osallistuva vastaa aina omasta toiminnastaan. Viimekädessä lääkkeen antaja vastaa siitä, että hän tietää mitä, miten, miksi ja kenelle lääkettä annetaan. Lääkehoitoa toteuttaessaan lääkehoitoa toteuttava työntekijä vastaa omasta toiminnastaan lääkemääräykseen perustuen sekä ammatillisen koulutuksensa, vastualueensa ja työyksikön lääkehoitosuunnitelman mukaisesti. On tärkeää, että työntekijä kertoo työnantajalleen tai esimiehelleen, jos hänen työhönsä kuuluu tehtäviä, joita hän ei hallitse. Silloin häntä voidaan perehdyttää tehtäviinsä paremmin, järjestää lisäkoulutusta tai järjestellä tehtäviä vastaamaan hänen osaamistaan. Opetustoimen lainsäädäntö ei määrittele työntekijöiden lääkehoitoon osallistumista, eikä työntekijöitä siten voida tehtävään velvoittaa.

Vastuu perusopetuksen yleisen lääkehoitosuunnitelman laatimisesta on Siun soten perhe- ja sosiaalipalvelujen johdolla.

Perusopetuksen johdon vastuulla on huolehtia siitä, että yksikössä on Siun soten perusopetuksen lääkehoitosuunnitelman pohjalta laadittu omaan perusopetusyksikköön sopiva lääkehoitosuunnitelma.

Yksikön esimies perusopetuksessa

Työnantaja vastaa siitä, että työntekijälle annetaan sellaisia tehtäviä, joihin hänen tietonsa ja taitonsa riittävät. Esimies tai työyksikön perehdytyksestä vastaava huolehtii siitä, että uudet työntekijät saavat tarvittavan, asiakaskohtaisen tiedon ja opastuksen, mikäli yksikössä on jatkuvaa lääkehoitoa saava oppilas. Toimintayksikön esimies valvoo lääkehoidon toteuttamista päivittäisessä työssä. Toimintayksikön esimies vastaa oikeista työskentelyolosuhteista lääkehoitoa toteutettaessa (säilytysmahdollisuus, aseptiikka).

Lasta hoitava lääkäri

Lasta hoitava lääkäri vastaa aina lääkkeen määräämisestä ja oppilaan lääkehoidon kokonaisuudesta. Lääkäri vastaa hoidon tarpeen arvioinnista, lääkehoidon ohjauksesta sekä neuvonnasta ja vaikuttavuuden arvioinnista omalta osaltaan.

Perusopetuksen työntekijä, jolla on lääkehoidon koulutusta

Perusopetuksen työntekijä, esim. lähihoitaja tai sosionomi, jolla on perusopinnoissaan ollut lääkehoitopintoja, voi toteuttaa lääkärin oppilaalle määräämää luonnollista tietä annettavaa (esim. suun kautta) lääkehoitoa. Ihon alle pistettävän (esim. insuliini) lääkehoidon toteuttamiseen vaaditaan osaamisen varmistamista näytöllä ja perehdytystä ja lisäkoulutusta. Lääkehoitoon koulutettu työntekijä antaa oppilaalle lääkkeen oppilaan yksilölliseen lääkehoitosuunnitelmaan kirjatun sopimuksen mukaisesti, seuraa lääkehoidon vaikutuksia, dokumentoi lääkehoidon ja välittää tietoa oppilaan huoltajille sekä sovitusti lasta hoitaville terveydenhuollon ammattihenkilöille.

Perusopetuksen työntekijä, jolla ei ole lääkehoidon koulutusta

Perusopetuksen työntekijä, esim. opettaja tai koulunkäyntiavustaja, voi toteuttaa lääkärin oppilaalle määräämää, luonnollista tietä annettavaa (esim. suun kautta) tai ihon alle pistettävää (esim. insuliini) lääkehoitoa. Tällöin lääkehoidon toteuttaminen perustuu työntekijän suostumukseen, perehdytykseen, tarvittavaan lisäkoulutukseen sekä lupaan ja edellä mainittuihin oppilaan yksilöllisessä lääkehoitosuunnitelmassa sovittuihin asioihin. Terveystieteiden kouluttamattomalla työntekijällä ei ole velvoitetta lääkehoidon toteuttamiseen. Huoltajien tulee saada tietää, kuka lääkehoitoa perusopetuksessa toteuttaa.

Perusopetuksen henkilökunta, jolla ei ole lääkehoidon koulutusta perusopinnoissaan, antaa oppilaalle lääkkeen oppilaan yksilölliseen lääkehoitosuunnitelmaan kirjatun sopimuksen mukaisesti, dokumentoi lääkkeen annon ja välittää tietoa oppilaan huoltajille sekä sovitusti lasta hoitaville terveydenhuollon ammattihenkilöille.

Määräaikainen henkilöstö

Määräaikaisella työntekijällä tulee olla sama perehtyneisyys ja lupa kuin muillakin työntekijöillä toteuttaakseen oppilaan lääkehoitoa perusopetuksessa.

Opiskelija harjoittelijana

Opiskelijat toimivat ohjaajiensa vastuulla. Lääkehoidon harjoittelu edellyttää riittäviä teoreettisia tietoja ja taitoja sekä lääkelaskujen hallintaa, jotka ovat oppilaitoksen vastuulla. Suositeltavaa on, että opiskelija ei osallistu perusopetuksessa oppilaan lääkehoitoon. Opiskelija ei voi harjoittelunsa aikana suorittaa LOVE-opintoja työyksikössä.

Opiskelijat tilapäisesti työntekijänä

Opiskelija toimii vuorovastaavan työntekijän valvonnassa ja vastuulla. Opiskelijalla tulee olla sama perehdytys ja lupa kuin muillakin työntekijöillä toteuttaakseen oppilaan lääkehoitoa työntekijänä perusopetuksessa.

5. Lääkehuolto

Jos koulussa on lääkehoitoa tarvitseva oppilas, vanhemmat toimittavat koululle selkeät, yksinkertaiset ohjeet lääkeannoksista ja muista tarvittavista toimenpiteistä (esim. ravitsemusohjeet) sekä niiden mahdollisesta vaikutuksesta hoitoon. Oppilaan turvallisen lääkehoidon kannalta on olennaista, että opetuksen järjestäjä saa salassapitosäännösten estämättä tiedot oppilaan sairaudesta ja sen vaatimista toimenpiteistä vanhempien, erikoissairaanhoidon ja kouluterveydenhuollon kautta. Lääke tuodaan alkuperäispakkauksessa, ja pakkauksessa tulee olla oppilaan nimi, lääkkeen nimi, lääkkeen vahvuus, säilytyspaikka, mihin aikaan lääke on annettava, missä lääke tulee säilyttää (esim. jääkaappi) ja miten lääke annetaan (niellään, veteen sekoitettuna tms.).

Lääkkeet säilytetään lukitusssäilytyslaitteissa oppilaan nimellä varustettuna lääkkeen säilyvyysaika huomioiden. Ulkonäön tai käyttötarkoituksen perusteella helposti sekaantuvien lääkkeiden säilyttäminen eri paikoissa vähentää erehtymisen riskiä ja lisää turvallisuutta. Lääkkeet säilytetään erillään muista tuotteista ja välineistä, ja työyksiköissä kiinnitetään erityistä huomiota lääkkeiden oikeisiin säilytysolosuhteisiin. Lääkevalmisteiden säilytysohjeet löytyvät lääkepakkauksista ja lääkkeitä tulee säilyttää niiden oikeissa lämpötiloissa.

Säilytyslämpötilat ovat:

- huoneenlämpö +15– +25 astetta
- viileä +8- +15 astetta
- kylmä +2- +8 astetta
- pakastin < -15 astetta

Työyksikön henkilöstö tarkastaa lääkkeet säännöllisesti ja varmistuu siitä, ettei lääkekaapissa ole vanhentuneita tai muuten käyttöön soveltumattomia lääkkeitä. Vanhentuneet ja tarpeettomat lääkkeet toimitetaan vanhemmille, jotka toimittavat ne apteekkiin hävitettäväksi. Lääkekaapin avaimet ja kulunvalvonta järjestetään niin, että asiattomat eivät pääse käsittelemään lääkkeitä. Perusopetuksen työyksikön johtaja on vastuussa asianmukaisesta lääkkeiden säilytyksen järjestämisestä.

Mikäli oppilas on kypsä huolehtimaan itsenäisesti lääkityksestään (esim. astma- ja allergialääkkeet), hän voi pitää lääkkeitä huoltajien kanssa sovitusti mukanaan.

6. Lääkkeiden jakaminen ja antaminen

Aina ennen lääkkeen antamista tulee tarkistaa, lääke, annos, lääkemuofo, annosteluajankohta ja antoreitti sekä varmistaa oppilaan henkilöllisyys.

Perusopetuksen henkilökunta antaa ja annostelee oppilaalle lääkkeen voimassaolevien lääkehoitolupiansa sallimissa rajoissa oppilaan yksilöllisen lääkehoitosuunnitelman mukaan. Kuuri-luonteisten lääkehoitojen (esim. antibioottikuuri) sekä käsikauppavalmisteiden (esim. antihistamiini, särkylääkkeet) antaminen voidaan toteuttaa oppilaan yksilöllisen lääkehoitosuunnitelman mukaisesti määräaikaisesti oppilaan hoidon niin edellyttäessä.

Erillisohjeet diabetesta (Liite 4.), allergiaa / astmaa (Liite 1.) ja epilepsiaa (Liite 3.) sairastavien lasten lääkehoidosta on liitteenä.

7. Dokumentointi ja tiedottaminen

Annettu lääke kirjataan sovitun käytännön mukaisesti ”lääkkeenjako- / lääkkeenantolistalle” ja lääkkeitä mahdollisesti aiheutuneet poikkeavat vaikutukset tai havaitut haitat kirjataan ja ilmoitetaan huoltajalle.

8. Seuranta ja palautejärjestelmät

Päivitykset perusopetuksen lääkehoitosuunnitelmaan tehdään aina Siun soten Lääkehoito-oppaan päivityksen jälkeen. Siun soten alueella yhteyshenkilöinä toimivat Siun soten opiskelijahuollon osastonhoitajat Raija Lappalainen/ Joensuu, Tuire Seilonen/Heinävesi, Liperi, Polvijärvi, Outokumpu ja palveluesimies Anne Riikonen/Kontiolampi, Ilomantsi, Kitee ja apulaisosastonhoitaja Elli Hyttinen/Juuka, Lieksa, Nurmes, Valtimo. Attendon osastonhoitaja Sirpa Niiranen/Tohmajärvi ja osastonhoitaja Anneli Riistakoski/Rääkkylä. Perhepalvelujen apulaisylilääkärinä toimii Sanni Penttilä.

sähköposti: etunimi.sukunimi@siunsote.fi poikkeus anne.i.riikonen@siunsote.fi

sähköposti: etunimi.sukunimi@attendo.fi

Siun soten puhelinvaihe: 013-3300

Oppilaalle aiheutuneista lääkehoitoon liittyneistä vaaratilanteista tai haitoista informoidaan huoltajia ja käsitellään tapahtumat työyhteisössä.

LÄHTEET

Turvallinen lääkehoito. Opas lääkehoitosuunnitelman tekemiseen sosiaali- ja terveydenhuollossa. Thl 14/2015, https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/129969/URN_ISBN_978-952-302-577-6.pdf?sequence=1

Turvallinen lääkehoito Siun sote – Pohjois -Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen Lääkehoidon opas versio 8.1, 2018

ALLERGIAA/ASTMAA SAIRASTAVAN LAPSEN LÄÄKEHOITO.

Allerginen lapsi perusopetuksessa: Ruoka-allergiat

► Ruoka (esim. maito, kananmuna, vehnä) voi aiheuttaa ruoka-allergisille lapsille nopeasti, minuuttien tai tunnin kuluessa (iho-oireita, suu-suolioireita, nuhaa, astmaa) tai hitaasti, tuntien tai jopa muutaman päivän kuluessa kehittyviä allergiaoireita. Useimmiten oireet ovat lieviä, väistyvät vähitellen eivätkä tarvitse erityistä hoitoa. Haittaavia oireita hoidetaan välttämällä kyseistä ruoka-ainetta ja käyttäen lääkkeitä tarpeen mukaan.

► Pääsääntö on, että allerginen lapsi syö perusopetuksessa samaa ruokaa kuin muut lapset, jollei allergiaruokavalion välttämättömyydestä ole terveydenhuollon lausuntoa. Kouluikäisillä erityisruokavalioden tarve selvitetään määräaikaistarkastusten yhteydessä. Perheiltä pyydetään lisäksi tiedot erityisruokavalion tarpeesta jokaisen syyslukukauden aluksi. Lukuvuoden aikana tapahtuvista muutoksista on ilmoitettava terveydenhoitajalle. Kouluterveydenhoitaja välittää erityisruokavalioilmoituksen oppilaitoksen keittiölle. Lapsilla saattaa olla erityisesti koivun siitepölyallergiaan liittyviä ristiallergioita. On huomattava, että välttö koskee vain tuoreita kasviksia eikä esimerkiksi keittoja. Jos tuoreet kasvikset, hedelmät tai juurekset aiheuttavat haittaavia suu- tai limakalvo-oireita, lapsi voi jättää ne syömättä ja korvata ne muilla tarjolla olevilla vaihtoehdoilla.

► Vahinkoaltistumisen (esim. lapsi ottaa toisen lapsen lautaselta ruokaa) aiheuttamat lievät oireet hoidetaan antihistamiini-lääkityksellä. Vanhemmat neuvovat perusopetuksen henkilöstölle varalääkkeen käytön.

► Vahinkoaltistuminen aiheuttaa maassamme vuosittain muutaman nopeasti kehittyvän, vaarallisen allergiareaktion, anafylaksian. Aiheuttajia ovat useimmiten maito, vehnä, kananmuna, soija, kala, siemenet ja pähkinät

Anafylaksian ensihoito on aina adrenaliini. Anafylaksian saaneen lapsen perheelle opastetaan adrenaliiniinjektorin (EpiPen, Jext) pistäminen reisilihakseen. Anafylaksian hoidosta löytyy hyvä koulutusvideo osoitteesta: <https://vimeo.com/141512797>.

Vanhemmat ohjaavat tarvittaessa koulun terveydenhoitajan kanssa perusopetuksen henkilökuntaa. Anafylaksiat ovat kuitenkin harvinaisuuksia eikä koko perusopetuksen henkilöstön kouluttaminen kaiken varalta ole tarpeen eikä mahdollista.

► Jos vahinkoaltistuminen aiheuttaa hitaasti kehittyviä iho- tai suolioireita, ne eivät ole vaarallisia eivätkä yleensä tarvitse perusopetuksessa annettavaa lääkitystä.

Hengitystieallergiat ja atooppinen ihottuma

Hengitystieallergiasta kärsivä lapsi ei tarvitse perusopetuksessa erityistoimenpiteitä eikä perusopetuksessa tehdä tavallisten hygieniatoimenpiteiden lisäksi erityistä allergiasaneerausta. Monissa perheissä on lemmikkieläimiä ja allergeeneja tarttuu vaatteisiin. Vaatteita ei tarvitse vaihtaa tai puhdistaa perusopetukseen tullessa.

► Allergisesta nuhasta kärsivät lapset saavat lääkkeensä (antihistamiini, nenäsumute ja silmätipat) kotona.

► Atooppista ihottumaa hoidetaan päivittäisellä rasvauksella, joka toteutetaan pääsääntöisesti kotona.

Astma

► Pääsääntö on, että akuutista hengenahdistuksesta kärsivää lasta ei viedä kouluun. Astmalääkkeen antaminen perusopetuksessa on poikkeus. Suurin osa lasten akuutista astmaoireilusta liittyy hengitytieinfektioihin, jolloin lapsi hoidetaan kotona.

► Astmaa sairastava lapsi alkaa joskus oireilla esimerkiksi retkellä hevostallille tai peleissä ja leikeissä. Tällaisissa tilanteissa oireilevilla lapsilla on mukana keuhkoputkia avaava lääke; esikoulu- kouluiästä lähtien lapsilla jauheinhalaattori (esim. Buventol Easyhaler®). Vanhempien tehtävänä on opastaa perusopetuksen henkilökunta lääkkeen käytössä. Isommat oppilaat voivat hallita lääkkeen itsenäisen käytön. Astman ylläpitohoitoon perusopetuksen henkilökunnan ei tarvitse puuttua

Kansallinen allergiaohjelma 2008 – 2018, Päivähoidon allergiaohje -työryhmä: Mika Mäkelä, Anna Pelkonen, Mikael Kuitunen, Erkka Valovirta, Erja Tommila, Tari Haahtela, Anna-Maija Haliseva-Lahtinen, Anne Liimola

Lasten allergiat Ohjeet ehkäisystä, diagnosoinnista ja hoidosta: Teija Dunder, Mikael Kuitunen, Mika Mäkelä, Anna Pelkonen, Tiina Reijonen, Erkka Valovirta ja allergiaohjelman sihteeristö. Suomen lääkärilehti Liite 18, 16.5.2011.

Koulu-/opiskeluterveydenhuolto/varhaiskasvatus
ILMOITUS ERITYISRUOKAVALIOSTA KOULUSSA/OPPILAITOKSESSA 2018

Toimitetaan **jokaisen syyslukukauden alussa** koulu/opiskeluterveydenhoitajalle.
 Lukuvuoden aikana tapahtuvista muutoksista on ilmoitettava terveydenhoitajalle.

Nimi _____

Koulu / oppilaitos _____

Oppilas / opiskelija luokka _____ Henkilökunta

Luokanopettaja _____

Hoitava lääkäri _____

ERITYISRUOKAVALIO TERVEDELLISISTÄ SYISTÄ

Ruoka-allergia tai -yliherkkyys

Merkittäviä oireita aiheuttava ruoka-aine	Oireen vaikeusaste*	Anafylaksia
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Laktoosi-intoleranssi

- * Täysin laktoositon ruokavalio
 * Vähälaktoosinen ruokavalio

Keliakia

- * Käyttää gluteenitonta kauraa
 * Ei käytä gluteenitonta kauraa

Diabetes

- * Tarvitsee valmiiksi annostellun lounasruoan Liitä mukaan ateriasuunnitelma
 * Valitsee välipalan itse
 * Haluaa valmiin välipalan

EETTISET / USKONNOLLISET SYYT

- * Ei veriruokia
 * Ei sianlihaa
 * Muu, mikä? _____

Päiväys _____ / _____

Allekirjoitus _____ puh. koti _____ puh. työ _____
 (Huoltajan allekirjoitus)

Terveydenhoitajan/ Lääkärin/
 Ravitsemusterapeutin allekirjoitus _____ puh. _____

* Keskustele oireen vaikeusasteesta terveydenhoitajan kanssa. Vaikeat oireet tarkoittavat sairaalakäyntiä.
 On hyvä huomioida, että nykyinen suuntaus ruoka-allergian hoidossa ei ole pelkkää välttämistä vaan myös sietokyvyn kehittämistä. Mikäli oireet ovat lieviä ei välttämisruokavaliota tarvita, mutta mikäli lapsella on vakava ruoka-allergia (lapsi on ollut sairaalahoidossa allergian suhteen), tulee hänen olla erityisseurannassa. (E. Valovirta, E. Tommila, Salon kaupunki)

EPILEPSIAA SAIRASTAVAN LAPSEN LÄÄKEHOITO / PKKS lastenneurologian poliklinikka

Aivojen normaali toiminta perustuu hermosolujen sähköiseen yhteydenpitoon. Epileptinen kohtaus on aivojen sähköisen toiminnan häiriö, joka voi ilmetä tajunnan, liikkeiden, aistitoimintojen tai tahdosta riippumattomien toimintojen häiriönä. Se missä paikassa aivoja kohtauspesäke on vaikuttaa kohtauksen oireiden ilmenemiseen.

Epilepsian hoidon ja seurannan tavoitteena on kohtauksettomuus. Tähän pyritään lääkehoidolla huomioiden lääkkeen sivuvaikutusten minimointi. Hoitoon ja seurantaan kuuluvat kontrollikäynnit lastenneurologian poliklinikalla sekä säännölliset laboratoriotutkimukset lääkeainepitoisuuksineen.

Säännöllisesti otettu lääke, riittävä lepo ja säännölliset ruokailut tulisi huomioida lapsen arjessa. Mikäli on tiedossa kohtaukselle altistavia tekijöitä, pyritään niiden minimointiin.

Tärkeää on seurata mahdollisia epilepsian kohtausoireita ns. kohtauskirjanpidolla. Kotona ja koulussa merkitään muistiin epäilyttävät oireet sekä kohtaukset. Kirjataan milloin, missä tilanteessa ja millaisia oireita esiintyi sekä kesto. Myös lapsen vointi oireen jälkeen olisi hyvä kirjata.

Kohtauksen aikana on tärkeää pysyä rauhallisena. Älä estä kouristusliikkeitä, mutta huolehdi, ettei lapsi kolhi itseään. Turvaa lapsen hengitys asettamalla hänet kylkiasentoon ja avaamalla mahdollisesti kiristävät vaatteet. Mikäli kohtaus alkaa rajuna tai kestää yli 2 (5) minuuttia tai toistuu, anna tarvittava lapselle määrätty ensiapulääke annetun ohjeen mukaan. joko peräruiskeena tai posken limakalvolle. Mikäli kohtaus jatkuu, soita ambulanssi 112. Ilmoita vanhemmille tilanteesta ja huomioi lapsen mahdollinen jälkiväsymys.

Tietoa epilepsiasta

www.epilepsia.fi

www.terveysportti.fi

Erikson, K., Gaily, E., Hyvärinen P. & Vainionpää, L 2008. Lapsi ja epilepsia. Helsinki: Epilepsialiiton julkaisu

DIABETESTA SAIRASTAVAN LAPSEN LÄÄKEHOITO

Diabeteksen hoidossa on sovittava yhteen insuliinin, ruuan ja liikunnan vaikutus verensokereihin. Verensokerin säännöllinen mittaaminen auttaa hyvän sokeritasapainon saavuttamisessa ja ylläpitämisessä

Perusopetuksen ja kodin yhteistyö

Hyvä yhteistyö luo edellytykset lapsen hyvinvoinnille perusopetuksessa. Koska diabetes on yksilöllinen sairaus, hoidon suunnittelussa korostetaan niitä asioita, jotka ovat juuri kyseiselle lapselle merkittäviä. Vastuualueista sovitaan yhdessä, ja sovitut asiat kirjataan lapsen yksilölliseen lääkehoidosuunnitelmaan. On tärkeää, että yhteistyö kodin, koulun ja hoitopaikan välillä jatkuu koko kouluajan, niin ala- kuin yläkoulussakin. Perusopetuksessa lapsen diabeteksen hoidosta vastaavat aikuiset ja lapsi oman ikätasonsa ja taitojensa mukaisesti. Vanhemmat huolehtivat hoitovälineiden hankkimisesta perusopetukseen ja kertovat, milloin ja missä tilanteissa verensokeria mitataan. Ateriainsuliini annostellaan yksilöllisesti lapsen yksilöllisen lääkitysohjeen mukaisesti.

Kun perusasiat diabeteksestä ja sen hoidosta ovat perusopetuksen henkilökunnan tiedossa ja kun tehtäväjako ja vastuut henkilökunnan kesken ovat selkeät, kaikki osapuolet voivat tuntea olonsa turvalliseksi.

Koska henkilökunnalla tulee olla tietyt valmiudet toteuttaa hoitoa, lapsen hoitojärjestelyt tulee aloittaa hyvissä ajoin ennen perusopetuksen alkua. On hyvä pitää tarvittaessa yhteistyöpalaveri, jossa ovat mukana lapsen vanhemmat, diabeteshoitaja, mahdollisesti ravitsemusterapeutti sekä lapsen hoidosta ja ruokailusta vastaavat henkilöt perusopetuksessa. Tarvittaessa yhteistyöpalaveri kannattaa järjestää mahdollisimman pian myös sellaisissa tilanteissa, kun perusopetuksessa jo oleva lapsi sairastuu diabetekseen tai vaihtaa koulua. Asioiden sujuminen on varmistettava aina työntekijöiden vaihtuessa.

Perusopetuksessa kannattaa sopia siitä, kuka vastaa ruokailuun liittyvistä asioista, verensokerin seurannasta ja insuliinin pistämisestä ja kuka toimii yhteyshenkilönä kodin ja perusopetuksen välillä, ilmoittaa mahdollisista muutoksista, retkistä ja hoidon sujumisesta.

Diabetes on yksilöllinen sairaus, mikä on tärkeä muistaa!

Matala verensokeri

Ohjeet matalan verensokerin ja sokin hoitoon on oltava perusopetuksessa tiedossa. Matalasta verensokerista on kyse, kun verensokeri on alle 4 mmol/l.

Ensiapu

Jos on kyse liian matalasta verensokerista, diabeetikon on HETI saatava jotakin nopeasti verensokeria kohottavaa juotavaa tai syötävää, esimerkiksi jokin seuraavista annoksista:

- lasillinen tuoremehua tai sokeripitoista virvoitusjuomaa/mehua tai mehutetra

- 4 – 6 palaa rypälesokeria (Siripiri, Dexal) tai tavallista sokeria
- hedelmä
- sokeripitoisia makeisia tai rusinoita
- sokeripitoinen jogurtti tai jäätelö
- lasillinen maitoa

Jos oireet eivät mene ohi 5 – 10 minuutissa tai mittauksella todetaan, että verensokeri on edelleen liian matala, annetaan toinen saman suuruinen annos.

TAJUTTOMUUS ELI SOKKI

Jos on epävarmaa, pystyykö lapsi nielemään tai lapsi on tajuton, hänelle ei saa antaa juotavaa tai syötävää tukehtumisvaaran vuoksi. Paras toimintatapa tällöin on laittaa lapsi kylkiasentoon ja sivellä siirappia tai hunajaa posken limakalvoille.

Jos tilanne pitkittyy verensokeri saattaa laske niin alas, että se johtaa tajuttomuuteen eli sokkiin. Sokkiin saattaa liittyä myös kouristuksia. Tällöin tehokas ensiapu on glukagonipistos (Glucagen ½ ampullia). Glukagoni on hormoni, joka vapauttaa maksasta sokeria verenkiertoon. Vanhempien kanssa sovitaan glukagonin käytöstä etukäteen, ja he toimittavat sen hoitopaikkaan.

Sokkitapauksissa paikalle on soitettava ambulanssi (112) ja lapsen vanhempiin on otettava heti yhteys.

[Diabetesliitto, Koululaisen diabetes- Opas ala- ja yläkouluille](#)

Insuliinin pistolupa Siun soten alueella: Insuliinin pistosohjauksen voi saada lasten- ja nuortentautien poliklinikalta, lasten ja nuortentautien osastolta 10A, diabeteshoitajalta tai lastenklinikan kuntoutusohjaajalta.

Ohjauksen ja pistosopetuksen antanut henkilö allekirjoittaa: Lupa insuliinipistosta varten – kaavakkeen, jonka ohjaukseen tuleva henkilö tuo tullessaan. Perusopetuksen henkilökunta huolehtii pistoslupa kaavakkeen toimittamisen eteenpäin pistoslupan saamista varten.

Pistolupa on voimassa viisi vuotta.

Lääkehoidon osaaminen perusopetuksessa

LOVE - passi
LÄÄKEHOIDON OSAAMINEN VERKOSSA

Nimi: _____

Henkilönumero tai syntymäaika: _____

Tehtävänimike: _____

Työyksikkö: _____

LÄÄKEHOITON KOULUTTAMATTOMAT HENKILÖT

Lääkehoitoon kouluttamatonta henkilöstöä ovat esimerkiksi opettajat tai koulunkäyntiavustajat, joiden koulutukseen ei sisälly lääkehoidon opintoja. Lääkehoitoon kouluttamaton työntekijä tarvitsee aina lääkehoitokoulutusta ja -perehdytystä ennen lääkehoidon toteuttamiseen osallistumista.

LÄÄKEHOITON KOULUTETUT HENKILÖT

Lääkehoitoon koulutusta saaneita henkilöitä ovat esimerkiksi lähihoitajat tai sosionomit, joilla on vähintään lähihoitajan lääkehoito-opintoja vastaavat lääkehoito-opinnot suoritettuna.

LÄÄKEHOIDON LISÄKOULUTUS

Perusopetuksessa lääkehoitoon osallistuvalla työntekijällä suositellaan MiniLOP-teoria ja -tentti osioiden suorittamista LOVe-kokonaisuudesta. Kaikille lääkehoitoon osallistuville suositellaan myös Kivun lääkehoito osan 1 suorittamista. Lisäksi suositellaan LOP osa 1:n suorittamista.

Jokaiselle lapsen lääkehoitoon osallistuvalla lapsen yksilölliseen lääkehoitoon perehtyminen on pakollista.

Riittävän koulutuksen, perehtymisen ja kirjallisen luvan saatuaan työntekijä voi:

- antaa lääkkeitä luonnollista tietä, eli tabletteina, kapseleina, liuoksina, silmä- ja korvatippoina, voiteina, laastareina ja peräpuikkoina.

Jos tämän lisäksi on välttämätöntä toteuttaa vaativampaa lääkehoitoa kuten insuliinihoitoa lapsikohtaisen perehdytyksen antaa, näytön vastaanottaa ja luvan myöntää terveydenhuollon ammattihenkilö lapsen hoitovastuussa olevassa terveydenhuollon yksikössä. PKV-lääkehoitoon osallistuville suositellaan suoritettavaksi erillinen lisäosio LOVe-kokonaisuudesta.

Perusopetuksen työntekijän kirjallinen lääkehoitolupa on lapsikohtainen. Teoriaopinnot, näytöt, tentit ja insuliinin pistolupa on voimassa enintään 5 vuotta, mutta jokaisen lapsen lääkehoitoon on kuitenkin perehdyttävä lapsikohtaisesti.

- Anafylaksian hoitoon tarkoitettujen adrenaliini-injektorien käyttö hätätilanteessa ei edellytä kirjallista lupaa.

SUORITUSMERKINNÄT JA PASSIN SÄILYTTÄMINEN

Kun työntekijä läpäisee tentin, passiin merkitään hyväksytty ja tentinvalvoja allekirjoittaa suorituksen. Jos työntekijä ei saa hyväksyttyä tulosta kolmella yrityskerralla, tulee suoritusmerkinnäksi hylätty ja tentinvalvoja allekirjoittaa merkinnän. Passiin mahtuu kolme suorituskertaa, joista jokainen kerta sisältää kolme yritystä.

Perusopetuksessa mahdollisten näyttöjen vastaanottajan tulee olla kokenut, lääkehoitoa toteuttava perusopetuksen työntekijä tai laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö (esim. sairaanhoitaja, kättilö, terveydenhoitaja), jolla on omat lääkehoidon luvat voimassa. Yksi virheetön näyttösuoritus riittää. Hyväksytyn suorituksen jälkeen näytön vastaanottaja kuittaa suorituksen passiin. Luvan allekirjoittaa perusopetuksen yksikön lääkehoidosta vastaava esimies varmistettuaan työntekijän osaamisen.

Insuliinihoidossa olevan lapsen lääkehoitoluvan allekirjoittaa laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö lapsen hoitovastuussa olevassa terveydenhuollon yksikössä.

Alkuperäinen passi jää työntekijälle, kopio säilytetään työyksikössä.

LOP – LÄÄKEOSAAMISEN PERUSTEET

Tämä todistus antaa passissa mainitulle työntekijälle oikeudet teoriaopintojen ja näyttösuoritusten mukaiseen lääkehoidon toteuttamiseen lapsi-, lääke- ja tilannekohtaiseen sopimukseen perustuen. Lupa sisältävät lääkkeet luetaan lapsikohtaisessa luvassa. Lupa on voimassa enintään 5 vuotta teoriaopintojen, tenttien ja näyttöjen osalta.

TEORIAOPINNOT JA TENTIT		
Lääkehoidon osaamisen perusteet (MiniLOP)		
Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:	Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:	Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:
Kivun lääkehoito (KIPU 1)		
Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:	Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:	Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:
Lääkehoidon osaamisen perusteet – Teoria (LOP)		
Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:	Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:	Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:
Pääosin keskushermostoon vaikuttava lääkitys (PKV-lupa)		
Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:	Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:	Päivämäärä ___/___/___ ☐ Hyväksytty ☐ Hylätty Tentinvalvojan allekirjoitus:

NÄYTÖT

Näytöt (tarvittaessa):	Pvm ja näytön vastaanottajan allekirjoitus:	
☐ Lääkkeen antaminen PEG- ja nenämaha-letkuun	___/___/___	_____
☐ Lääkelaastarin vaihtaminen	___/___/___	_____
☐ Lääkkeen antaminen silmään	___/___/___	_____
☐ Lääkkeen antaminen keuhkoihin	___/___/___	_____
☐ Happipullojen käyttö	___/___/___	_____
☐ Lääkkeen antaminen nenään	___/___/___	_____
☐ Lääkkeen antaminen korvaan	___/___/___	_____
☐ Lääkkeen antaminen iholle	___/___/___	_____
☐ Lääkkeen antaminen emättimeen	___/___/___	_____
☐ Lääkkeen antaminen peräsuoleen	___/___/___	_____
☐ Adrenaliini-injektoren käyttö	___/___/___	_____
☐ Lääkkeen antaminen ihon alle, s.c.	___/___/___	_____
☐ PKV-lääkkeen antaminen luonnollista tietä ja laastarin vaihto	___/___/___	_____
☐ Muu näyttö, mikä _____	___/___/___	_____
☐ Muu näyttö, mikä _____	___/___/___	_____
Päivämäärä ja terveydenhuollon ammattihenkilön allekirjoitus:		

LISÄOSAT

Lääkehoidon koulutuksen lisäosia ovat mm. Kivun lääkehoito (KIPU), Ensihoidon lääkkeet (ENSI LOVE), Mielen terveyden häiriöiden ja päihderiippuvuuksien lääkehoito (PSYK), läkkäiden lääkehoito (GER) ja Lasten lääkehoito (LAS).

Lisäosan nimi:	Teoria ja tentit:	Teoria ja tentit:
Kivun lääkehoito – KIPU 2	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:
Mielen terveyden häiriöiden ja päihderiippuvuuksien lääkehoito - PSYK	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:
lakkäiden lääkehoito - GER	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:
Lasten lääkehoito - LAS	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:
Ensihoidon lääkkeet – ENSI LOVE	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:
_____	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:
_____	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:
_____	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:	Päivämäärä ___ / ___ / ___ TentINVALVOJAN allekirjoitus:

Lääkehoitosuunnitelma Perusopetus LIITE 6.

OPPILAAN YKSILÖLLINEN LÄÄKEHOITOSUUNNITELMA (mallipohja)

Oppilaan nimi	Henkilötunnus
Huoltajien nimet	Puhelinnumerot hoitopäivän aikana
Koulu ja luokka	Vastuuhenkilö koulussa

OPPILAAN LÄÄKKEET JA LÄÄKEHOITO

Lääke 1	Lääkkeen nimi ja vahvuus
Sairaus, jonka hoitoon lääkettä käytetään	Lääkkeen säilytysohje
Lääkkeen annostelu/muuta annosteluun liittyvää	

Lääke 2	Lääkkeen nimi ja vahvuus
Sairaus, jonka hoitoon lääkettä käytetään	Lääkkeen säilytysohje
Lääkkeen annostelu/muuta annosteluun liittyvää	

Lääkehoitosuunnitelma Perusopetus LIITE 6.

Huoltajat antavat lääkkeen koulun henkilökunnalle henkilökohtaisesti, alkuperäispakkauksessa, oppilaan nimellä varustettuna, annosteluohjeineen tai valmiiksi annosteltuna. Valmiiksi annosteltu lääke tulee olla asianmukaisesti pakattuna, pakkauksessa tulee näkyä oppilaan nimi, lääkkeen nimi ja vahvuus sekä antojankohta.

Lääkkeitä säilytetään koulussa lukittavassa kaapissa, lääkkeen säilytysohjeen mukaisesti.

Oppilaan lääke tuotu kouluun (pvm):_____

Lääke tai käytetty väline hävitetty (pvm)_____

Hävittäjän nimi:_____

HUOLTAJIEN TAI TERVEYDENHUOLLON AMMATTIHENKILÖN ANTAMA OPPILAAN LÄÄKEHOIDON PEREHDYTYS

Milloin lääkehoitoa tarvitaan
Miten lääke annetaan / lääkkeen antamiseen liittyvää
Mitä muita toimenpiteitä tarvitaan (esim. verensokerin seuranta)
Mitä oireita seurataan
Huoltajiin ollaan yhteydessä seuraavissa tilanteissa

Lääkehoitosuunnitelma Perusopetus LIITE 6.

Ambulanssi kutsutaan seuraavissa tilanteissa
Muita oppilaan hoitoon, lääkehoitoon tai lääkkeeseen liittyvää

Oppilaan yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma on laadittu huoltajien ja oppilasta hoitavan henkilökunnan kanssa yhdessä. Lääkehoitosuunnitelma liitetään lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmaan/oppilaan hyvinvointi suunnitelmaan sekä huomioidaan yksikön turvallisuussuunnitelmassa

Vastuhenkilö koulussa/luokassa _____

Huoltajat

_____ / _____ 20_____

JAKELU

Alkuperäinen kpl lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmaan/oppilaan hyvinvointisuunnitelmaan

1 kopia huoltajille

1 kopia perusopetuksen yksikköön

1 kopia mahdolliseen muuhun paikkaan esim. iltapäiväkerho

Lähde: Pohjana on käytetty Polvijärven lapsen yksilöllistä lääkehoitosuunnitelmaa

Lääkehoitosuunnitelma Perusopetus LIITE 7.

HENKILÖKUNNAN PEREHDYTYS JA LUPA LÄÄKEHOITOOON

Oppilaan nimi: _____

Perehdytettävä työntekijä: _____

Perehdytettävät asiat	Perehdytetty (x)
Milloin lääkehoitoa tarvitaan	
Miten lääke annetaan / lääkkeen antamiseen liittyvää	
Mitä muita toimenpiteitä tarvitaan (esim. verensokerin seuranta)	
Mitä oireita seurataan	
Huoltajiin ollaan yhteydessä seuraavissa tilanteissa	
Ambulanssi kutsutaan seuraavissa tilanteissa	
Muita oppilaan hoitoon, lääkehoitoon tai lääkkeeseen liittyvää	

Perehdytys annettu

Huoltajat

_____ / _____ 20_____

Terveystieteiden ammattihenkilö (tarvittaessa)

_____ / _____ 20_____

Lupa oppilaan yksilöllisen lääkehoidon toteuttamiseen on myönnetty:

Perusopetuksen esimies

_____ / _____ 20_____

JAKELU

alkuperäinen kpl lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmaan/oppilaan hyvinvointisuunnitelmaan
1 kopia perusopetuksen yksikköön

Lähde: Pohjana on käytetty Polvijärven lapsen yksilöllistä lääkehoitosuunnitelmaa

LÄÄKKEEN ANTAMINEN ESIOPETUKSESSA/PERUSOPETUKSESSA

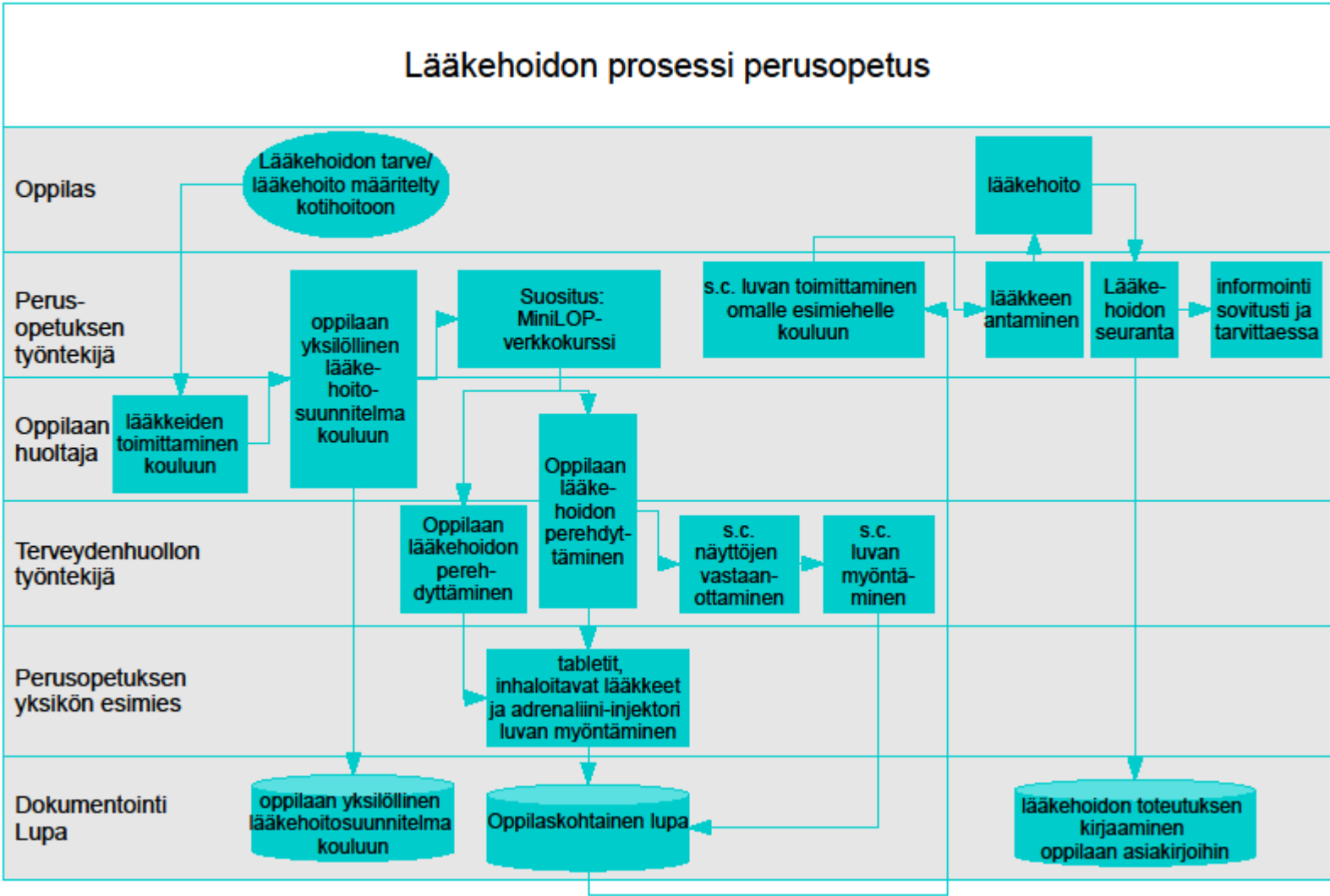
(täytettävä myös yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma)

Lapsen nimi _____

Lääkkeen nimi _____

Pvm	Klo	Lääkemäärä	Lääkkeen antaja

Lääkehoitosuunnitelma Perusopetus LIITE 9. LÄÄKEHOIDON PROSESSI

ILMOITUS ERITYISRUOKAVALION TARPEESTA USKONNOLLISIN TAI EETTISIN SYIHIN PERUSTUEN

Nimi	Syntymäaika
Päiväkoti/Koulu	Ryhmä/Luokka
Huoltaja	Puhelinnumero

Kielletyt ruoka-aineet:

- Sianliha
- Naudanliha
- Sisäelimet
- Veri
- muu, mikä _____

Kasvisruoka korvaa uskonnollisista tai eettisistä syistä johtuvan erityisruokavalion.

Sitoudun (täysi-ikäinen) tai lapseni sitoutuu syömään päivittäin tai hoitoon ilmoitetun ajan mukaan ruoan, joka valmistetaan yksilöllisesti. Jos kolmeen viikkoon yksilöllisesti osoitettua ruokaa ei syödä, erityisruokavalion valmistaminen lopetetaan.

päiväys _____ huoltajan allekirjoitus _____

päiväys _____ allekirjoitus _____

Todistus on voimassa: määräajan _____ asti lukuvuoden

Lomake palautetaan täytettynä päiväkodin/koulun keittiölle tai suoraan valmistuskeittiölle sähköpostilla osoitteeseen: mari.laukkanen@kontiolahti.fi